devanAgari

#	अव्ययानि	अर्थाः	उदाहरणानि
1	अथ	मङ्गलाऽनन्तराऽऽम्भप्रश्नकात्स्न्याधिकारेषु	१ -- मङ्गले -- अथातो ब्रह्म जिज्ञासा। २ -- अनन्तरे -- वेदमधीत्याऽथ धर्मो जिज्ञासितवयः। ३ -- आरम्भे -- अथाऽध्येतव्यम्। ४ -- प्रश्ने -- अयं वक्तुं समर्थोऽथ न समर्थः। ५ -- कात्स्न्र्ये -- अथ वेदार्थ ब्रूमः। ६ -- अधिकारे -- अथ शब्दानुशासनम्॥
2	अथा	मङ्गलाऽनन्तराऽऽम्भप्रश्नकात्स्न्याधिकारेषु	१ -- मङ्गले -- अथातो ब्रह्म जिज्ञासा। २ -- अनन्तरे -- वेदमधीत्याऽथ धर्मो जिज्ञासितवयः। ३ -- आरम्भे -- अथाऽध्येतव्यम्। ४ -- प्रश्ने -- अयं वक्तुं समर्थोऽथ न समर्थः। ५ -- कात्स्न्र्ये -- अथ वेदार्थ ब्रूमः। ६ -- अधिकारे -- अथ शब्दानुशासनम्॥
3	अति	क्रान्तप्रकर्षोल्लङ्घनाऽतिशयपूजनेषु	१ -- क्रान्ते -- मालमतिक्रान्तोऽतिमालः। २ -- प्रकर्षे -- अत्युत्तमो विद्वान्। ३ -- लङ्घने -- अतिवेलम्भुङ्क्ते। ४ -- अतिशये -- अतिबली देवदत्तः। ५ -- पूजने -- अत्यादृतः॥
4	अतीव	अतिशयाऽर्थे	अतीव शोभते धर्मी॥
5	अलम्	भूषणपर्य्याप्ति शक्तिवारणेषु	१ -- भूषणे -- विद्यायाऽलङ्कृता कन्या। २ -- पर्य्याता -- अलं भोक्ता। ३ -- शक्तौ -- अलं वीरो वीराय। ४ -- वारणे -- अलं महीपाल तव श्रमेण॥
6	अग्रतः	पुरार्थे	अग्रतो याहि॥
7	अग्र	पुरार्थे	अग्रे गच्छ॥
8	अनु	पश्चात्सादृश्यलक्षणेत्थम्भूताख्यानभागवीप्सासु	१ -- पश्चात् - गुरुमनुगच्छति शिष्यः। २ -- सादृशे -- वेदमन्वाचरति विद्वान्। ३ -- लक्षणे -- वृक्षमनुविद्योतते विद्युत्। ४ -- इत्थम्भूताख्याने -- साधुर्विद्वाननु। ५ -- वीप्सायाम् --पदपदमनुचिन्तयति॥
9	अभितः	समोपोभयतः शीघ्रसाकल्याभिमुखसर्वतोभावेषु	१ -- समीपे -- प्रयागमभितो गङ्गा। २ -- उभयतः -- अभितो भवतु सेना। ३ -- शीघ्रे -- अभितोऽधीष्व। ४ -- साकल्ये -- अभिमुखे -- अभितो दीपे शलभाः पतन्ति। ५ -- सर्वतोभावे -- अभितो वर्षति मेघः॥
10	अहह	अद्भुतखेदयोः	१ -- अद्भुते -- अहह बुद्धिप्रकर्षो राज्ञः। २ -- खेदे -- अहह मया कालो व्यर्थो नीतः॥
11	अभीक्ष्णम्	बारम्बाराऽर्थे	अभीक्ष्णं विचार्य्य वक्तव्यम्॥
12	असकृत्	बारम्बाराऽर्थे	असकृदध्यापनीया विद्यार्थिनः॥
13	अञ्जसा	द्रुते	अशवोऽञ्जसा धावति॥
14	अह्नाय	द्रुते	अह्नाय सूर्येण तमो निरस्तम्॥
15	अन्तरेण	वर्जनामध्ययोः	१ -- वर्जने -- विद्यामन्तरेण कुतः शान्तिः। २ -- मध्ये -- अनयोर्ग्रामियोर्न्तरा नदी। ३ -- अनयोरन्तरे तिष्ठामि॥

16	अन्तरा	वर्जनामध्ययोः	१ -- वर्जने -- विद्यामन्तरेण कुतः शान्तिः। २ -- मध्ये -- अनयोर्ग्रामियोर्न्तरा नदी। ३ -- अनयोरन्तरे तिष्ठामि॥
17	अन्तरे	वर्जनामध्ययोः	१ -- वर्जने -- विद्यामन्तरेण कुतः शान्तिः। २ -- मध्ये -- अनयोर्ग्रामियोर्न्तरा नदी। ३ -- अनयोरन्तरे तिष्ठामि॥
18	अवश्यम्	निश्चये	सर्वर्मनुष्यैरवश्यं वेदः श्रोतव्यो मन्तव्यो निदिध्यासितव्यः॥
19	अवार्क्	अवरे	अर्वागागच्छ दुष्टात्मन् !
20	अस्तम्	अदर्शने	सायमस्तमितो रविः॥
21	अस्ति	सत्वेऽर्थे	अस्तीदं जङ्गमं जडम्॥
22	अङ्ग	पुनरर्थसम्बोधनयोः	मूर्खोऽपि नावमन्यते किमङ्ग विद्वान्। अङ्ग देवदत्त !
23	अद्य	वर्तमानेऽहनि	अद्यायाहि मया सह॥
24	अपरेद्युः	अपरदिने	अपरेद्यूर्गमिष्यामि॥
25	अधरेद्युः		अधरेद्युस्त्वमागच्छेः॥
26	अन्यतरेद्युः	अन्यस्मादन्यस्मिन्दिने	आगतोऽन्यतरेद्युः सः॥
27	अपि	पदार्थसंभावनाऽन्ववसर्गगर्हासमुच्चयशङ्काप्रश्नेषु	१ -- पदार्थे -- सर्पिषोऽति स्यात्। २ -- सम्भावने -- अपि सिञ्चेन मूलकसहस्रम्। ३ -- अन्ववसर्गे -- अपि स्तुहि। ४ -- गर्हायाम् -- देवदत्तमपि कामिनम्। ५ -- समुच्चये -- पठोपि पाठय। ६ -- शङ्कायाम् -- अपि चोरो भवेत्। ७ -- प्रश्ने -- त्वं किमपि जानासि ?
28	अद्धा	स्वीकारे	विद्यामद्धावैहि। अञ्जसा धर्म्माचर॥
29	अञ्जसा	स्वीकारे	विद्यामद्धावैहि। अञ्जसा धर्म्माचर॥
30	अधरात्	एतेऽधोदिग्देशकालवाचकाः	अधारात् , अधरेण , अध्यस्ताद्गच्छेत्यादि॥
31	अधरेण	एतेऽधोदिग्देशकालवाचकाः	अधारात् , अधरेण , अध्यस्ताद्गच्छेत्यादि॥
32	अधस्तात्	एतेऽधोदिग्देशकालवाचकाः	अधारात् , अधरेण , अध्यस्ताद्गच्छेत्यादि॥
33	अव	विनिग्रहक्रियायोगयोः	१ -- विनिग्रहे -- अवग्रहः। २ --क्रियायोगे -- अवतिष्ठते॥
34	अधि	उपरिभावैश्वर्य्यक्रियायोगेषु	१ -- उपरिभावे -- अधिष्ठाता। २ -- ऐश्वर्ये -- अधिराजः। ३ -- क्रियायोगे -- अधिगच्छेत्तु तान्स्वयम्॥
35	अमा	सहसमीपयोः	१ -- सहाऽर्थे -- मित्रेणाऽमाभुङ्क्ते। २ -- समीपे -- अमात्यो राजानम्मागच्छति॥
36	अधुना	वर्त्तमानकाले	अधुना गच्छामि॥
37	अन्तर्	मध्ये	अन्तःशोचति॥
38	अवस्	रक्षणादिषु	अवोयाहि॥
39	अधस्	अर्वाग्गतौ	वृक्षैरधः पतितः॥
40	अन्यत्	भिन्नेऽर्थे	अस्मादिदमन्यत्करोषि॥
41	अम्	अङ्गीकारे	अमस्तुयत्त्वयोक्तम्॥
42	अरे	कनिष्ठसम्बोधने	अरि मैत्रियि !
43	अनुकम्	आनुकूल्ये	अनुकं गच्छ॥

44	अध	आनन्तर्य्ये	भोजनं कृत्वाऽध गच्छ॥
45	अहोबत	अनुकम्पाखेदयोः	१ -- अनुकम्पायाम् --अहोबत न हन्तव्यः। २ -- खेदे -- अहोबत मे मृतः पुत्रः॥
46	अमुत्र	भवान्तरे	अमुत्र जायते जन्तु॥
47	अहो	विस्मये	अहो रूपं पश्य॥
48	अ	अभावे	अराजके तु लोकेऽस्मिन् सर्वतो विद्रुते भयात्॥
49	अस्तु	असूयाङ्गीकारयोः	१ -- असूयायाम् --अस्तु तवेदं कथनम्। २ -- अङ्गीकारे -- अस्तु त्वद्वचः सत्यम्॥
50	अप	पृथग्भावे	अपेतः॥
51	अह	विनिग्रहार्थीयः	अयमहेदं करोतु॥
52	अपष्ठु	निन्दाशोभार्थयोः	१ -- निन्दायाम् -- अपष्ठु भृत्योऽयम्। २ -- शोभार्थे -- अपष्ठु पठ्त्ययम्॥
53	आशु	शीघ्रार्थे	आश्वध्यापय॥
54	आङ्	अर्वागीषदर्थक्रियायोगमर्यादाभिविधिषु	१ -- अर्वाच्चि -- आकाशाद्वायुः। २ -- ईषदर्थे -- आपिङ्गलः। ३ -- क्रियायोगे -- आगच्छति। ४ -- मर्यादायाम् - आसमुद्राद्राजदण्डः। ५ -- अभिविधौ - आकुमारं यशः पाणिनेः॥
55	आस्	कोपपीडयोः	१ -- कोपे -- आः पाप किं विकत्थसे। २ -- पीडायाम् - आः ज्वरः किं करिष्यति॥
56	आ	वाक्यस्मरणयोः	१ -- वाक्ये -- आ एवं नु मन्यसे। २ -- स्मरणे -- आ एवं किल तत्॥
57	आः	स्मृतिवाक्यानुकम्पासु	१ -- स्मृतौ -- आः क्व गतन्धनम्। २ -- वाक्ये -- आः साधु पठसि। ३ -- अनुकम्पायाम् -- आः कथमिम दुःखयसि॥
58	आरात्	दूरसमीपयोः	१ -- दूरे -- दुष्टादारद्वसेत्। २ -- समीपे -- श्रेष्ठेदाराद्वसेत्॥
59	आहो	विकल्पे	अथ व्याकरणमधीत आहो निरुक्तम्॥
60	आम्	अङ्गीकारे	आंकरोमि त्वद्वचः॥
61	आहोस्वित्	प्रश्नपक्षान्तरयोः	१ -- प्रश्ने -- त्वं काशीवास्याहोस्वित्मथुरावासी। २ -- पक्षान्तरे - त्वं वैशेषिकं पठिष्यस्याहोस्विन्न्यायम्॥
62	आविस	प्राकटये	आविर्भाव्या सत्कीर्तिः॥
63	आनुषक्	आनुकूल्ये	धर्मेणनुषग्वर्त्तितव्यम्॥
64	इति	हेतुप्रकरणप्रकर्षादिसमाप्तिषु	१ -- हेतौ -- शूरो हन्तीति कातरः पलायते। २ -- प्रकरणे -- इति वदति पाणिनिः। ३ -- प्रकर्षे -- इत्याहाऽऽप्तः। ४ -- क्रमे -- इति व्याकरणमधीते। ५ - अनुक्रमे -- इति वेदमध्यापयति -- पठित्वेत्यर्थः ६ -- समाप्तौ - इति प्रथमः पादः॥

65	इ	भेदरुषोक्त्यनुकम्पाऽपाकरणेषु	१ -- भेदे -- इ अयं पुरुषोत्तमः। २ -- रुषोक्तौ -- इ दुष्टं हिन्धि। ३ -- अनुकम्पायाम् -- इ पुत्र सुखी भव। ४ -- अपाकरणे -- इ यात्वितः खलः॥
66	इतरेद्युः	इतरस्मिन्दिने	इतरेद्युः स आगतः॥
67	इव	उपमायाम्	आप्त इवायं वदति॥
68	इदानीम्	वर्त्तमानकाले	इदानीमस्मि नीरोगः॥
69	इद्धा	प्रकाशे	इद्धा तपत्ययं राजा॥
70	ई	विषादानुकम्पयोः	१ - विषादे -- ई अयं दुःखं ददाति। २ -- अनुकम्पायाम् -- ई अनाथः सुखी भवेत्॥
71	ईषत्	अल्पेऽर्थे	ईषद्दत्तमनेनास्मै॥
72	उ	रुषोक्त्यनुकम्पानियोगसम्बन्धपादपूरणेषु	१ -- रुषोक्तौ -- उ उत्तिष्ठ दुष्टेतः। २ - अनुकम्पायाम् - उ अभ्यौषधं कुरु। ३ - नियोगे - उ अयं द्वारि तिष्ठतु। ४ -- सम्बन्धे -- उ अयं मम प्रियः। ५ -- पादपूरणे -- किमु कार्य्यं मयाऽनघ॥
73	उत	प्रश्नाप्यर्थविकल्पेषु	१ -- प्रश्ने -- वेदमधीषे उताद्यापयसि। २ -- अप्यर्थे -- मा वधीः पितरं मोत मातरम्। ३ -- विकल्पे -- वेदं पठस्युत वेदाङ्गम्॥
74	उररि	विस्ताराङ्गीकारयोः	१ -- विस्तारे -- उररीकरोति राज्यम्। २ -- अङ्गीकारे -- उररीकुर्य्याद्धर्मम्॥
75	उच्चैस्	महत्यर्थे	उच्चैः पर्वताः सन्ति॥
76	उम्	प्रश्नेऽर्थे	उम् देवदत्तः क्व गतः॥
77	उषाः	रात्र्यवसानयोः	१ -- रात्रौ -- उषा भवेत्तमोवृता। २ -- तदवसाने -- उत्तिष्ठ उषा जाता॥
78	उभयेद्युः	उभयोर्दिनयोः	उभयेद्युः कृतं कार्य्यम्॥
79	उत्तरेद्युः	आगामदि ने	उत्तरेद्युरहङ्गतः॥
80	उदक्	एते उत्तरादिग्देशकालवाचकाः	उदक् , उत्तरात् , उत्तरेण , उत्तरतो वा सन्ति वसन्ति वेत्यादि॥
81	उत्तरात्	एते उत्तरादिग्देशकालवचकाः	उदक् , उत्तरात् , उत्तरेण , उत्तरतो वा सन्ति वसन्ति वेत्यादि॥
82	उत्तरेण	एते उत्तरादिग्देशकालवचकाः	उदक् , उत्तरात् , उत्तरेण , उत्तरतो वा सन्ति वसन्ति वेत्यादि॥
83	उत्तरतः	एते उत्तरादिग्देशकालवचकाः	उदक् , उत्तरात् , उत्तरेण , उत्तरतो वा सन्ति वसन्ति वेत्यादि॥
84	उपरि	ऊर्ध्वदिग्देशकालवाचकौ	उपरि , उपरिष्टात् वा गच्छन्ति पक्षिणः॥
85	उपरिष्टात्	ऊर्ध्वदिग्देशकालवाचकौ	उपरि , उपरिष्टात् वा गच्छन्ति पक्षिणः॥
86	उप	उपजनसामीप्यक्रियायोगेषु	१ -- उपजने -- उपक्रमः। २ -- सामीप्ये -- उपकुम्भम्। ३ -- क्रीयायोगे - उपतिष्ठते॥

87	उद्	उत्कृष्टोर्ध्वक्रियायोगेषु	१ -- उत्कृष्टे -- उत्तमः। २ -- ऊर्ध्वे -- उद्गतः। ३ -- क्रीयायोगे -- उद्यम्यते॥
88	उताहो	विकल्पार्थे	त्वं मीमांसा पठस्युताहो वैशेषिकम्॥
89	उपांशु	शनैर्जपेऽर्थे	उपांशु जपति॥
90	उञ्	उत्प्रेक्षायाम्	किमु विद्वान् धार्मिकः स्यात्॥ किमुक् विद्यया सुखं भवत्॥
91	उकञ	उत्प्रेक्षायाम्	किमु विद्वान् धार्मिकः स्यात्॥ किमुक् विद्यया सुखं भवत्॥
92	ऊरी	विस्ताराङ्गीकारयोः	१ -- विस्तारे -- ऊरीकुर्य्याद्विद्याम्। २ -- अङ्गीकारे -- ऊरीकुर्य्याद्धिम्॥
93	ऊ	पक्षवाक्याऽऽरम्भानुकम्पासुरुक्तौ	१ -- पक्षे -- ऊ अयं मम सेवकः। २ -- वाक्यारम्भे -- ऊ एवं नु मन्यसे। ३ -- अनुकम्पायाम् -- ऊ ते दुःखं विनश्यतु॥
94	ऊम्	रुषोक्तौ	ऊं शत्रुर्हन्तव्यः॥
95	ऊर्ध्वम्	ऊर्ध्वदिग्देशकालवाचकाः	ऊर्ध्वं गच्छति वायुः॥
96	ऋ	वाक्यगर्हणयोः	१ -- वाक्ये -- ऋ त्वं किं सेवसे। २ -- गर्हणे -- ऋ गच्छ पापकृतम्॥
97	ऋधक्	स्वीकारे	ऋधक् सत्यसङ्गतिं कुरु॥
98	ऋते	वर्जनेऽर्थे	ऋते ज्ञानान्न मुक्तिः॥
99	एवम्	प्रकारोपमाङ्गी काराऽवधारणेषु	१ -- प्रकारे -- एवं कुरु। २ -- उपमायाम् -- एवम्भूतो देवदत्तः। ३ -- अङ्गीकारे -- एवमस्तु वेदोक्तम्। ४ - अवधारणे एष विदुषां मतम्॥
100	एव	अवधारणे	सत्यमेव वेदोक्तम्॥
101	एकदा	कदातिदर्थे	एकदाऽत्राऽऽगताः सर्वे॥
102	एतर्हि	वर्त्तमानकाले	एतर्ह्यधीते वेदम्॥
103	ऐ	अनुनये	ऐ धर्ममुपदिश॥
104	ऐषमः	वर्त्तमाने वर्षे	ऐषमो बालकऽयं मे॥
105	ओम्	प्रणवोपक्रमाऽनुमतिषु	१ -- प्रणवे -- ओं प्रणावः। २ -- उपक्रमे - ओमित्येतदक्षरमुद्गीथमुपासीत ३ -- ओमिदं सत्यमुक्तमनेन॥
106	कु	पापकुत्सेषदर्थेषु	१ -- पापे -- कुकर्मी। २ -- कुत्सायाम् -- कुपुरुषः। ३ -- ईषदर्थे -- कवोष्णम्॥
107	किञ्चित्	अल्पे	किञ्चिदद्य मया भुक्तम्॥
108	कामम्	कामानुमतकामप्रवेदनयोः	१ -- कामानुमत्ते -- कामं त्वदीयं कार्यं करोमि। २ -- कामप्रवेदने - कामं मे पुत्रं पाठय॥
109	कच्चित्	कामप्रवेदने	किञ्चित्कुशलमस्ति ते॥
110	कदाचित्	कस्मिंश्चित्काले	कारणमन्तरा कार्यं कदाचिन्न जायते॥

111	किल	विद्याप्रकर्षनिश्चयवार्तासम्भाव्येषु	१ -- विद्यायाम् - किलायं विद्वान्। २ -- प्रकर्षे -- किलेदं वस्तु ग्राह्यम्। ३ -- निश्चये -- एवं किलेदमस्ति। ४ -- वर्त्तायाम् -- जघान कंसं किल वासुदेवः। ५ -- संभावे -- विद्वांसं किलाश्रयेयुर्विद्यार्थिनः॥
112	कम्	वारिमूर्द्धसुखेषु	१ -- वारिणि -- कं पिब। २ -- मूर्द्धनि -- कं भूषय। ३ -- सुखे -- मह्यं कं देहि॥
113	किमुत	विकल्पे	त्वं न्यायमधीषे किमुत वेदान्तम्। त्वमायुर्वेदमधीषे किमूत धनुर्वेदम्॥
114	किमूत	विकल्पे	त्वं न्यायमधीषे किमुत वेदान्तम्। त्वमायुर्वेदमधीषे किमूत धनुर्वेदम्॥
115	किम्	पृच्छाजुगुप्सनप्रश्नविकल्पक्षेपेषु	१ -- पृच्छायाम् -- किं पठसि भोः ! २ -- जुगुप्सने -- किं पण्डितो पक्षपाति। ३ -- प्रश्ने -- किमयं पुरुषः ? ४ -- विकल्पे -- किमैहिककर्म्मजन्यं सुखं दुःखं वा पूर्वजन्मकृतम्। ५ -- क्षेपे -- कश्चासौ राजा किं राजा॥
116	कूपत्	कोपे	कथं कूपद्वदसि॥
117	कुवित्	बले	कुवित्पुरुषः॥
118	केवाली	हिंसायाम्	केवाली करोति दुष्टान्॥
119	कणे	श्रद्धाप्रतिघाते	कणे हत्य पयः पिबति॥
120	किञ्च	प्राक्पूर्वस्मिन्नवान्तरे	१ -- प्राक्पूर्वस्मिन् --व्याकरणं मयाऽधीतं किञ्चान्यन्नधीतम्। २ -- अवान्तरे -- अनयोः पुरुषयोः किञ्चास्ति॥
121	किन्नु	प्रश्नवितर्कयोः	१ -- प्रश्ने -- किन्नु तेनोक्तम्। २ -- वितर्के -- किन्नु नो दुःखं भवति॥
122	किमु	सम्भावनाऽऽमर्शयोः	१ -- सम्भावनायाम् - किमु त्वं विद्यां पठिष्यसि। २ -- आमर्शे -- किमु तदेव स्यान्न वा॥
123	खलु	निषेधवाक्यालङ्कारजिज्ञासाऽनुनयेषु	१ -- निषेधे -- खल्वधर्म्मान्निर्गच्छेत्। २ -- वाक्यालङ्कारे -- एतत्खल्वाहुः। ३ -- जिज्ञासायाम् -- व्याकरणं खलु पठामि। ४ -- अनुनये --विद्या खल्वध्यापय॥
124	खम्	इन्द्रियाकाश ब्रह्मसु	१ - इन्द्रिये -- ततः खानि च संस्पृशेत्। २ -- आकाशे -- खमाकाशम्। ३ -- ब्रह्मणि -- खं ब्रह्म॥
125	गुलगुधा	पीडार्थे	गुलगुधा करोति जन्तुः॥
126	च्वि	अभूततद्भावसंपद्यार्थे	अशुक्लः शुक्लः सम्पद्यते तस्य करणं शुक्लीकरणम्॥
127	चिराय	चिरकालार्थाः पूजोपमाऽवकुत्सितासाकल्येषु	चिराय सन्तर्पय धनैः सुपात्रान्। चिररात्राय सञ्चितं वस्तु। चिरस्य दृष्टैव मृतोत्थितेव। चिरेणाऽऽगनोऽसि मित्र। चिरात् स क्व गतोऽस्ति। चिरं विद्या पठनीया॥
128	चिररात्राय	चिरकालार्थाः	चिराय सन्तर्पय धनैः सुपात्रान्। चिररात्राय सञ्चितं वस्तु। चिरस्य दृष्टैव मृतोत्थितेव। चिरेणाऽऽगनोऽसि मित्र। चिरात् स क्व गतोऽस्ति। चिरं विद्या पठनीया॥

129	चिरस्य	चिरकालार्थाः		चिराय सन्तर्पय धनैः सुपात्रान्। चिररात्राय सञ्चितं वस्तु। चिरस्य दृष्टैव मृतोत्थितेव। चिरेणाऽऽगनोऽसि मित्र। चिरात् स क्व गतोऽस्ति। चिरं विद्या पठनीया॥
130	चिरेण	चिरकालार्थाः		चिराय सन्तर्पय धनैः सुपात्रान्। चिररात्राय सञ्चितं वस्तु। चिरस्य दृष्टैव मृतोत्थितेव। चिरेणाऽऽगनोऽसि मित्र। चिरात् स क्व गतोऽस्ति। चिरं विद्या पठनीया॥
131	चिरात्	चिरकालार्थाः		चिराय सन्तर्पय धनैः सुपात्रान्। चिररात्राय सञ्चितं वस्तु। चिरस्य दृष्टैव मृतोत्थितेव। चिरेणाऽऽगनोऽसि मित्र। चिरात् स क्व गतोऽस्ति। चिरं विद्या पठनीया॥
132	चिरम्	चिरकालार्थाः		चिराय सन्तर्पय धनैः सुपात्रान्। चिररात्राय सञ्चितं वस्तु। चिरस्य दृष्टैव मृतोत्थितेव। चिरेणाऽऽगनोऽसि मित्र। चिरात् स क्व गतोऽस्ति। चिरं विद्या पठनीया॥
133	चित्	पूजोपमाऽवकुत्सितासाकल्येषु		१ -- पूजायाम् -- आश्चर्य्यश्चिदिदं ब्रूयत्। २ -- उपमायाम् -- दधिचित्तक्रम्। ३ -- अवकुत्सिते -- कुल्माषांश्चिदाहरति। ४ -- असाकल्येषु -- एषु कश्चित् करोति॥
134	चटु	लौलुप्ये		चट्वयं भोजने॥
135	चण	अल्पे		नास्ति किं चण। न जानासि किं चन॥
136	चन	अल्पे		नास्ति किं चण। न जानासि किं चन॥
137	च	अन्वाचयसमाहारेतरेतरस मुच्चयपादपूरणेषु		१ -- अन्वाचये -- विद्यां पठ गुरुं च सेवस्व। २ -- समाहारे -- संज्ञा च परिभाषा च = संज्ञापरिभाषम्। ३ - इतरेतरस्मिन् -- धर्मश्च अर्थश्च कामश्च मोक्षश्च = ते धर्मार्थकाममोक्षाः। ४ -- समुच्चये -- ईश्वरं च धर्मं च सेवस्व। ५ -- पादपूरणे -- स च प्राह सुशान्ताय॥
138	जातु	कस्मिंश्चित्काले		न जातु कामः कामनामुपभोगेन शाम्यति॥
139	जोषम्	सुखतूष्णीमर्थयोः		१ -- सुखे -- जोषमासीत। २ -- तूष्णीम् -- जोषं कुरु॥
140	जोक्	शाश्वते		जोक् पश्येम॥
141	झटिति	द्रुतेऽर्थे		नटो वंशं झटित्यारोहति॥
142	तथाहि	पूर्वसादृश्ये		तथाहि वद॥
143	तूष्णीम्	पूर्वसादृश्ये		कथं तूष्णीं स्थितो विद्वान्। तूष्णीकां भव बालिश॥
144	तूष्णीकाम्	मौनऽर्थे		तिरो दृष्ट्या समीक्षते॥
145	तिरस्	तिर्य्यगर्थे		तिरो दृष्ट्या समीक्षते॥
146	तथा	साम्येऽर्थे		तथैवेदमस्ति॥
147	तत्	हेत्वर्थे		यदयं याचते तदस्मै ददामि। यतोऽयं विद्वान् ततोऽध्यापयतु॥
148	ततः	हेत्वर्थे		यदयं याचते तदस्मै ददामि। यतोऽयं विद्वान् ततोऽध्यापयतु॥

149	त्वः	विनिग्रहार्थीयसर्वनामार्द्धनामसु	१ -- विनिग्रहार्थे -- ऋचां त्वः पोषमास्ते। २ -- सर्वनाम्नि -- त्वे गच्छति त्वस्मै देहि। ३ -- अर्द्धनम्नि -- गायत्रं त्वो गायति शक्वरीषु॥
150	तदा	तस्मिन्कालेऽर्थे	क्व गतस्त्वं सखे तदा। तदानीमागमिष्यामि॥
151	तदानीम्	तस्मिन्कालेऽर्थे	क्व गतस्त्वं सखे तदा। तदानीमागमिष्यामि॥
152	तु	भेदाऽवधारणपादपूरणेषु	१ -- भेदे -- देवदत्ताद्विष्णुमित्रस्तु बलवान्। २ -- अवधारणे -- वेदोक्तन्तु सत्यम्। ३ -- पादपूरणे -- विद्वांस्त्वध्यापयेच्छिष्यान्॥
153	तावत्	मानाऽवधिसाकल्यावधारणेषु	१ -- माने -- तावद्भोक्तव्यं यावत्पच्येत। २ -- अवधौ -- तावदध्येयं यावजीवनम्। ३ -- साकल्ये -- तावद्भुक्त यावद्दत्तम्। ४ -- अवधारणे -- तावदामन्त्रयस्व यावच्छ्रोत्रियम्॥
154	दक्षिणा	एते दक्षिणदिग्देशकालवचकाः	दक्षिणा , दक्षिणेन , दक्षिणात् , दक्षिणाहि , दक्षिणतः , सन्ति वसन्ति वित्यादि॥
155	दक्षिणेन	एते दक्षिणदिग्देशकालवचकाः	दक्षिणा , दक्षिणेन , दक्षिणात् , दक्षिणाहि , दक्षिणतः , सन्ति वसन्ति वित्यादि॥
156	दक्षिणात्	एते दक्षिणदिग्देशकालवचकाः	दक्षिणा , दक्षिणेन , दक्षिणात् , दक्षिणाहि , दक्षिणतः , सन्ति वसन्ति वित्यादि॥
157	दक्षिणाहि	एते दक्षिणदिग्देशकालवचकाः	दक्षिणा , दक्षिणेन , दक्षिणात् , दक्षिणाहि , दक्षिणतः , सन्ति वसन्ति वित्यादि॥
158	दक्षिणतः	एते दक्षिणदिग्देशकालवचकाः	दक्षिणा , दक्षिणेन , दक्षिणात् , दक्षिणाहि , दक्षिणतः , सन्ति वसन्ति वित्यादि॥
159	दिष्ट्या	आनन्देऽर्थे	दिष्ट्या ते दर्शनं भ्रातः॥
160	दुःषमम्	निन्द्येऽर्थे	दुःषमं खलु भाषितम्॥
161	दिवा	अहन्यर्थे	दिवात्तमो निवर्त्तते॥
162	दोषा	रात्रौ रजनी मुखे च	१ -- रात्रौ -- दोषा सतारका ख्याता। २ -- रजनीमुखे -- दोषा सूर्योऽस्तङ्गतः॥
163	दुर्	निन्दाऽर्थे	दुर्बुद्धिः॥
164	द्राक्	द्रुतेऽर्थे	द्राग्गच्छति नदी॥
165	दुष्ठु	निन्दायाम्	दुष्ठु त्याज्यं वचस्त्वया॥
166	धिक्	निर्भर्त्सननिन्दयोः	१ -- निर्भत्सने -- धिक् त्वामनधीतविद्यम्। २ -- निन्दायाम् -- धिक् पापिनम्॥
167	ध्वंसकला	हिंसार्थे	ध्वंसकला कृत्य गतः॥
168	नहि	अभावेऽर्थे	नहि विद्वानधर्मे विचरति। नो अधार्मिकान् सेवेत। ना दुष्टेषु रमेत॥
169	नो	अभावेऽर्थे	नहि विद्वानधर्मे विचरति। नो अधार्मिकान् सेवेत। ना दुष्टेषु रमेत॥

170	ना	अभावेऽर्थे	नहि विद्वानधर्मे विचरति। नो अधार्मिकान् सेवेत। ना दुष्टेषु रमेत॥
171	ननु	शङ्काविनिग्रहयोः	१ -- शङ्कायाम् -- नन्वेवं कथमुच्यते। २ -- विनिग्रहे -- नन्विदं कुरु॥
172	निःषमम्	निन्द्येऽर्थे	निःषमं वदति त्वं मूर्खः॥
173	नूनम्	निश्चये	नूनं धर्म्मः सेवनीयः॥
174	निकषा	अन्तिके	निकषा गच्छ सन्मित्रान्॥
175	नक्तम्	रजन्यर्थे	नक्तं चन्द्रो विभाति॥
176	नाम	प्रकाशसंभाव्यक्रोधोपगमकुत्सनेषु	१ -- प्रकाशे -- हिमालयो नाम नगाधिराजः। २ -- संभाव्ये -- भविष्यति नाम युद्धम्। ३ -- क्रोधे -- मम शत्रुर्नाम पापः। ४ -- उपगमे -- जानाति नाम विद्यया। ५ -- कुत्सने -- को नामाऽयं प्रलपति सभायाम्॥
177	निस्	निश्चयनिषेधयोः	१ -- निश्चये -- निरुक्तऽर्थो यास्केन। २ -- निषेधे - अधर्मी निष्काशनीयः॥
178	निर्	निश्चयनिषेधयोः	१ -- निश्चये -- निरुक्तऽर्थो यास्केन। २ -- निषेधे - अधर्मी निष्काशनीयः॥
179	नि	विनिग्रहार्थीयः	नियमः॥
180	नु	क्षिप्रपृच्छाविकल्पेषु	१ -- क्षिप्रे -- नु गच्छ। २ -- पृच्छायाम् -- कोनुधर्मोऽस्ति। ३ -- विकल्पे -- अयं पण्डितः॥
181	नीचैस्	अल्पाधोऽर्थयोः	१ -- अल्पे -- नीचैर्धीस्तवास्ति विषयसेवनात्। २ -- अधोऽर्थे -- नीर्गच्छति पापात्मा॥
182	नमस्	नतावर्थे	नमस्कुर्यान्मातरम्॥
183	नाना	अनेकार्थे	नाना पदार्थाः॥
184	नेत्	निषेधे	नेद्गच्छेद्ग्रामम्॥
185	नञ्	प्रतिषेधे	अब्राह्मणः। नहाऽसत्यं वदेयम्
186	नह	प्रतिषेधे	अब्राह्मणः। नहाऽसत्यं वदेयम्
187	नकिम्	आकाङ्क्षायाम्	इदं नकिं कृतम्। त्वं पठ नोचेद्दुःखी भविष्यसि। त्वं सत्यं वद नोचेत् त्वां दण्डयेयम्। नकिरिदमाचरणीयम्॥
188	नोचेत्	आकाङ्क्षायाम्	इदं नकिं कृतम्। त्वं पठ नोचेद्दुःखी भविष्यसि। त्वं सत्यं वद नोचेत् त्वां दण्डयेयम्। नकिरिदमाचरणीयम्॥
189	नचेत्	आकाङ्क्षायाम्	इदं नकिं कृतम्। त्वं पठ नोचेद्दुःखी भविष्यसि। त्वं सत्यं वद नोचेत् त्वां दण्डयेयम्। नकिरिदमाचरणीयम्॥
190	नकिर्	आकाङ्क्षायाम्	इदं नकिं कृतम्। त्वं पठ नोचेद्दुःखी भविष्यसि। त्वं सत्यं वद नोचेत् त्वां दण्डयेयम्। नकिरिदमाचरणीयम्॥
191	ननुच	प्रश्नदुष्टोक्त्योः	१ -- प्रश्ने -- ननुचेद किमस्ति ? २ -- दुष्टोक्तौ -- ननुचास्य बचोऽग्रह्यम्॥

192	प्र	प्रकर्षगताद्यर्थयोः	१ -- प्रकर्षे -- प्रभुः। २ -- गताद्यर्थेषु -- प्रगत आचार्यः = प्राचार्यः॥
193	परा	प्रकर्षाऽनुतकर्षयोः	१ -- प्रकर्षे -- परागतः। २ -- अनुत्कर्षे -- पराजयः॥
194	पाट्	सम्बोधने	पाट् यज्ञदत्तः ! प्याट् देवदत्तः !
195	प्याट्	सम्बोधने	पाट् यज्ञदत्तः ! प्याट् देवदत्तः !
196	पृथक्	वर्जनार्थे	दुष्टः पृथक् कार्य्यः॥
197	पुनर्	भेदाऽप्रथमयोः	१ -- भेदे -- किंपुनर्विद्वाँसो धार्मिकाः। २ -- अप्रथमे -- पुनरुक्तमनेन॥
198	पुनः पुनः	बारम्बाराऽर्थे	पुनः पुनः सत्पुरुषाः सेवनीयाः॥
199	पुरा	प्रबन्धचिरातीतनिकटाऽऽगामिषु	१ -- प्रबन्धे -- पुरा पाठयितव्यः। २ -- चिरातीते -- पुरातनमिदं स्थानम्। ३ -- निकटे -- पुराऽऽयाति मेघः। ४ -- आगामिनि - पुरा शीतं द्रष्टव्यम्॥
200	पुरस्तात्	प्राचीप्रथमदेशकालेषु	१ -- प्राच्याम् -- पुरस्तादुदेति सूर्यः। २ -- प्रथमे -- पुरस्ताद् गच्छ। ३ -- देशे , काले च -- पुरस्ताद्देशे , काले वा प्राप्तम्॥
201	प्रति	प्रतिनिधिप्रतिदानलक्षणेत्थम्भूताख्यानभागवीप्सासु	१ -- प्रतिनिधौ -- मन्त्री राज्ञः प्रति। २ -- प्रतिदिने -- प्रति तिलेभ्यो माषान् देहि। ३ -- लक्षणे - वृक्षं प्रति विद्योतते विद्युत्। ४ -- इत्थम्भूताख्याने --प्रगलभं प्रति सम्भाषणीयम्। ५ -- भागे -- इदं वृक्षं प्रति सिञ्च॥
202	पश्चात्	प्रतीचीचरमयोः	१ -- प्रतीच्याम् -- पश्चादस्तं गतो रविः। २ -- चरमे -- पश्चाद्वयसि संन्यसेत्॥
203	प्रसीम्	प्रसर्गसीमासर्वतोभोवेषु	१ -- प्रसर्गे -- प्रसीमादित्योऽसृजत्। २ -- सीमायाम् -- प्रसीं समुद्रं गच्छेत्। ३ -- सर्वतोभावे -- प्रसीं वायुर्वाति॥
204	पुरः	सम्मुखार्थे	पुरो गच्छ। पुरतः पठ॥
205	पुरतः	सम्मुखार्थे	पुरो गच्छ। पुरतः पठ॥
206	प्रेत्य	भवान्तरे	प्रेत्यान्तरे जायते जन्तुः॥
207	प्रसह्य	हठार्थे	कथं प्रसह्य करोषि॥
208	प्रादुस्	नामप्रकाश प्राकट्येषु	१ -- नाम्नि -- प्रादुसीद्युधिष्ठिरः। २ -- प्रकाशे -- प्रादुरासीत्तमोनुदः। ३ -- प्राकट्ये -- प्रादुस्कृता त्वया विद्या॥
209	परितस्	सर्वतोभावे	आयान्तु परितः श्रियः॥
210	परमम्	अङ्गीकारेऽर्थे	परममुक्तं त्वयाऽनघ। परमात्तोक्तम्॥
211	परम्	अङ्गीकारेऽर्थे	परममुक्तं त्वयाऽनघ। परमात्तोक्तम्॥
212	प्राक्	अतीतपूर्वदिग्देशकालवाचकः	१ -- अतीते -- प्रागासीज्जगदुत्पत्तिः। २ --पूर्वदिशि -- प्राग्च्छन्तु गता वा। ३ -- देशे , काले च -- प्राग्देशे , काले वा॥

213	पुनर्	निश्चयपश्चादर्थयोः	१ -- निश्चये -- किं पुनर्ब्राह्मणाः पुण्याः। २ -- पश्चादर्थे -- पुनर्जन्म॥
214	प्रायस्	बहुधार्थे	अस्मिन्नगरे प्रायो धनाड्याः सन्ति॥
215	प्रगे	प्रभातेऽर्थे	प्रगे सर्वैर्न शयितव्यम्। प्रातः स्नाहि यदीष्टं स्यात्॥
216	प्रातर्	प्रभातेऽर्थे	प्रगे सर्वैर्न शयितव्यम्। प्रातः स्नाहि यदीष्टं स्यात्॥
217	परुत्	वर्त्तमानात्पूर्वे वर्षे	परुज्जातो बालः॥
218	परारि	पूर्वतरे वर्षे	परारि जाता कन्येयम्॥
219	पूर्वेद्युः	पूर्वस्मिन्दिने	पूर्वेद्युरगमं ग्रामम्॥
220	परेद्यवि	परेऽहनि	परेद्यव्यागतो विद्वान्॥
221	परश्वस्	तत्परागामि देने	परश्व आगमिष्यामि॥
222	प्रत्यक्	पश्चिमदिग्देशकालवाचकः	प्रत्यग्गच्छन्त्यागच्छन्ति॥
223	प्रवाहुकम्	प्राबल्ये	प्रबाहुकं कुर्वन्ति दस्यवः॥
224	प्राध्वम्	बन्धनानुकूलार्थयोः	१ -- बन्धने -- प्राध्वं चोरो मया। २ -- आनुकूल्ये -- प्राध्वं मित्रो मया॥
225	फट्	शैघ्र्ये	फड् वद॥
226	फलू	विकारेऽर्थे	फलूकृत्य , फलीकृत्य॥
227	फली	विकारेऽर्थे	फलूकृत्य , फलीकृत्य॥
228	बाट्	आनुकूल्ये	बाड्गच्छेत्॥
229	बहुलम्	बहुधार्थे	उणादयो बहुलम्॥
230	बहिर्	बाह्येऽर्थे	बहिष्कार्यो दुष्टात्मा॥
231	बलवत्	अतिशयाऽर्थे	बलवन्निगृह्णाति॥
232	बत	खेदाऽनुकम्पासन्तोषविस्मयाऽऽमन्त्रणेषु	१ -- खेदे -- बत महत्कष्टम्। २ -- अनुकम्पायाम् -- बतायमरोगः स्यात्। ३ -- सन्तोषे -- मात्रा पुत्रो बतालिङ्गितः। ४ -- विस्मये -- किमिदं बत दृश्यते। ५ -- आमन्त्रणे -- एहि बत सुखं भुङ्क्ष्व॥
233	भोः	सम्बोधने	भो शिष्य ! सद्यः पठ॥
234	भाजक्	विभागे	भाजगन्नं देयं भिक्षुकेभ्यः॥
235	भूरि	बह्वर्थे	भूरि विद्यार्थिनः पठन्ति॥
236	भूयम्	पुनः पुनरधि कार्थयोः	१ -- पुनः पुनरर्थे -- भूयस्तेऽहं प्रवक्ष्यामि। २ -- अधिकार्थे -- भूयो देहि सत्पात्राय॥
237	भ्रंसकला	हिंसार्थे	भ्रंसकला कृत्य॥
238	मुहुः	बारम्बारेऽर्थे	मुहुर्द्रष्टव्यो वेदः॥
239	मन्ङ्क्षु	द्रुतेऽर्थे	मङ्क्षुधावन्ति मृगाः॥
240	मृषा	व्यर्थकेऽर्थे	मृषा वदति धूर्त्तोऽयम्। मुधा मूर्खा भ्रमन्त्यत्र। मिथ्येदं वचनं वेदविरुद्धम्॥
241	मुधा	व्यर्थकेऽर्थे	मृषा वदति धूर्त्तोऽयम्। मुधा मूर्खा भ्रमन्त्यत्र। मिथ्येदं वचनं वेदविरुद्धम्॥

242	मिथ्या	व्यर्थकेऽर्थे	मृषा वदति धूर्त्तोऽयम्। मुधा मूर्खा भ्रमन्त्यत्र। मिथ्येदं वचनं वेदविरुद्धम्॥
243	मनाक्	अल्पेऽर्थे	मनङ् मुक्तं कथं त्वया॥
244	मास्म	वारणे	मास्म कुर्या इदं पुत्र। मा कुर्वधर्मे मनः। मो अह द्विषे धर्मम्॥
245	मा	वारणे	मास्म कुर्या इदं पुत्र। मा कुर्वधर्मे मनः। मो अह द्विषे धर्मम्॥
246	मो	वारणे	मास्म कुर्या इदं पुत्र। मा कुर्वधर्मे मनः। मो अह द्विषे धर्मम्॥
247	माकिम्	निषेधे	माकिमसत्यं वदेत्॥
248	मात्रायाम्	अल्पे	रुग्णेन मात्रायां भोक्तव्यम्॥
249	यथायथम्	यथावदर्थे	यथायथं वदत्याप्तः। यथाश्वं धर्मं पालयति॥
250	यथाश्वम्	यथावदर्थे	यथायथं वदत्याप्तः। यथाश्वं धर्मं पालयति॥
251	यत्	हेत्वर्थे	यदयं याचते तदिदं ददामि। यतोऽयं विद्वांस्ततो
252	यतः	हेत्वर्थे	यदयं याचते तदिदं ददामि। यतोऽयं विद्वांस्ततो
253	यावत्	मानाऽवधिसाकल्यावधारणेषु	१ -- माने -- यावद्बुद्धिस्तावदध्येयम्। २ -- अवधौ -- यावद्ब्रह्मचर्यं तावदध्येयम्। ३ -- साकल्ये -- यावद्वेदार्थं तावदधीतम्। ४ -- अवधारणे -- यावद्धोक्तव्यम्॥
254	यथा	सादृश्यापरभावयोः	१ -- सादृशे -- यथा , यथो वा देवदत्तस्तथा विष्णुमित्रः पठति। २ -- अपरभावे -- यथा , यथो वा धावति॥
255	यथो	सादृश्यापरभावयोः	१ -- सादृशे -- यथा , यथो वा देवदत्तस्तथा विष्णुमित्रः पठति। २ -- अपरभावे -- यथा , यथो वा धावति॥
256	यथार्थम्	सत्येऽर्थे	यथार्थं वदति धर्मात्मा॥
257	यथावत्	योग्येऽर्थे	यथावत् कर्म करोति विद्वान्॥
258	युगपत्	सहाऽर्थे	आगता युगपत्सर्वे॥
259	रै	नीचसम्बोधने	रै वा रे जन॥
260	रे	नीचसम्बोधने	रै वा रे जन॥
261	विश्वक्	सर्वतोभावे	विश्वगवस्थितं ब्रह्म। विश्वतो धर्ममाचरेत्॥
262	विश्वतस्	सर्वतोभावे	विश्वगवस्थितं ब्रह्म। विश्वतो धर्ममाचरेत्॥
263	वौषट्	वाक्यार्थे	बालोमातुर्वौषड्वसेत्। इन्द्रो वषड् वर्षति॥
264	वषट्	वाक्यार्थे	बालोमातुर्वौषड्वसेत्। इन्द्रो वषड् वर्षति॥
265	वत्	सोम्येऽर्थे	तद्विदिदम्। इदं व तत्॥
266	व	सोम्येऽर्थे	तद्विदिदम्। इदं व तत्॥
267	वि	पृथग्विभशेषार्थयोः	१ -- पृथगर्थे -- विगतः। २ -- विशेषार्थे -- विशिष्टः॥
268	वा	उपमानिश्चयार्थविकल्पेषु	१ -- उपमायाम् -- सिंहो वा क्रुद्धो भवति। २ -- निश्चये -- सत्यं वाप्तैः सुसेवितम्। ३ -- विकल्पे -- व्याकरणं पठसि वा वेदम्॥

269	वृथा	व्यर्थकेऽर्थे	वृथा पुष्टो देवदत्तः॥
270	वै	पादपूरणनिश्चयार्थयोः	१ -- पादपूरणे -- अहं त्वां वच्मि वै हितम्। २ -- निश्चये -- सत्यम् वै सततं ब्रूयात्॥
271	वरम्	अङ्गीकारे	वरं विप्रः सुयन्त्रितः॥
272	वेलायाम्	समये	वेलायां भोक्तव्यम्॥
273	वशम्	स्वाधीनतायाम्	शत्रून् वशन्नयेत्॥
274	विक्ली वर्षाली	हिंसायाम्	विक्लीकृत्य। वर्षालीकृत्य॥
275	शश्वत्	पुनः सदार्थयोः	विक्लीकृत्य। वर्षालीकृत्य॥
276	शु	शीघ्रे	शु पठ॥
277	शम्	सुखकल्याणयोः	१ -- सुखे -- समस्तु ते। २ -- कल्याणे -- शङ्करः॥
278	श्रौषट्	वाक्यार्थयोगे	जिज्ञासुर्विदुषः श्रौषट् गच्छेत्॥
279	शमुपजोषम्	आनन्दे	शमुपजोषं सेवन्ताम्॥
280	श्वस्	अनागतेऽहनि	श्वो गन्तास्मि तवान्तिकम्॥
281	शकला	हिंसायाम्	शकलाकृत्य॥
282	शकृत्	मले	शकलात्कृतं वत्सेन॥
283	सम्	एकीभावऽऽनन्दयोः	१ -- एकीभावे -- सङ्गतः घृतं तैले। २ -- आनन्दे -- समागतः सत्पुरुषान्॥
284	स्वस्ति	आशीः क्षेमपुण्येषु	१ -- आशीषि -- स्वस्ति ते भूयात्। २ -- क्षेमे -- स्वस्ति गच्छ। ३ -- पुण्ये -- स्वस्तिमान् सुखमाप्नोति॥
285	स्वित्	प्रश्नवितर्कयोः	१ -- प्रश्ने -- देवदत्त किंस्वित्पठित्मस्ति ? २ -- वितर्के -- अधिकं पाण्डित्यं देवदत्ते स्विद्विष्णुमित्रे॥
286	सकृत्	सहैकवारयोः	१ -- सह -- सकृत् गच्छन्तु भृत्याः। २ -- एकवारे -- सकृद्विवाहं कुर्यात्॥
287	साक्षात्	तुल्यप्रत्यक्षयोः	१ -- तुल्ये -- साक्षात्सिंहोऽयं वीरः। २ -- प्रत्यक्षे -- साक्षान्मुनिर्मया दृष्टः॥
288	सीम्	सीमायाम्	विसीमतः सुरुचो वेनभावः॥
289	सामि	अर्द्धजुगुप्सयोः	१ -- अर्द्धे -- सामि पठितं व्याकरणम्। २ -- जुगुप्सायाम् -- साम्यधर्मः सेवितोऽनेन॥
290	समया	अन्तिकमध्ययोः	१ -- अन्तिके -- समया नगरं नदी। २ -- मध्ये -- समया शैलं ग्रामः॥
291	स्राक्	द्रुतेऽर्थे	स्राक् पठति बुद्धिमान्। सपदि धावत्यशवः सद्योः। याहि॥
292	सपदि	द्रुतेऽर्थे	स्राक् पठति बुद्धिमान्। सपदि धावत्यशवः सद्योः। याहि॥
293	सद्यः	द्रुतेऽर्थे	स्राक् पठति बुद्धिमान्। सपदि धावत्यशवः सद्योः। याहि॥
294	सु	पूजने	सुपुरुषः॥

295	साचि	तिर्य्यगर्थे	साचि गमनं करोति सर्पः॥
296	साकम्	सङ्गेऽर्थे	राज्ञा साकं गच्छन्तु। शिष्यैः सार्द्धमागतोऽध्यापकः। पित्रा समं न विवदितव्यम्। मया सत्रा को गच्छेत्। विदुषा सह मन्त्री सदा रक्षेत्॥
297	सार्द्धम्	सङ्गेऽर्थे	राज्ञा साकं गच्छन्तु। शिष्यैः सार्द्धमागतोऽध्यापकः। पित्रा समं न विवदितव्यम्। मया सत्रा को गच्छेत्। विदुषा सह मन्त्री सदा रक्षेत्॥
298	समम्	सङ्गेऽर्थे	राज्ञा साकं गच्छन्तु। शिष्यैः सार्द्धमागतोऽध्यापकः। पित्रा समं न विवदितव्यम्। मया सत्रा को गच्छेत्। विदुषा सह मन्त्री सदा रक्षेत्॥
299	सत्रा	सङ्गेऽर्थे	राज्ञा साकं गच्छन्तु। शिष्यैः सार्द्धमागतोऽध्यापकः। पित्रा समं न विवदितव्यम्। मया सत्रा को गच्छेत्। विदुषा सह मन्त्री सदा रक्षेत्॥
300	सह	सङ्गेऽर्थे	राज्ञा साकं गच्छन्तु। शिष्यैः सार्द्धमागतोऽध्यापकः। पित्रा समं न विवदितव्यम्। मया सत्रा को गच्छेत्। विदुषा सह मन्त्री सदा रक्षेत्॥
301	स्वाहा	वाक्यार्थयोगे	अग्नये स्वाहा। पितृभ्यः स्वधा॥
302	स्वधा	वाक्यार्थयोगे	अग्नये स्वाहा। पितृभ्यः स्वधा॥
303	साम्प्रतम्	युक्तवर्त्तमानार्थयोः	१ -- युक्ते -- क्रमशो वच्मि साम्प्रतम् , सम्प्रति वा। २ -- वर्त्तमाने -- साम्प्रतं गच्छामि , सम्प्रति वा॥
304	सम्प्रति	युक्तवर्त्तमानार्थयोः	१ -- युक्ते -- क्रमशो वच्मि साम्प्रतम् , सम्प्रति वा। २ -- वर्त्तमाने -- साम्प्रतं गच्छामि , सम्प्रति वा॥
305	स्थाने	युक्तेऽर्थे	अयं तिष्ठतु राज्ञः स्थाने॥
306	समन्ततस्	सर्वतोभावे	मेघो वर्षति समन्ततः। सर्वतो वाति पवनः॥
307	सर्वतस्	सर्वतोभावे	मेघो वर्षति समन्ततः। सर्वतो वाति पवनः॥
308	संवत	वर्षे	प्रभवो नाम संवत्॥
309	स्वयम्	आत्मार्थे	स्वयमिच्छामि पठितुम्॥
310	सना	सर्वदार्थे	सनातनः। सनुतः पुरुषार्थे प्रयतेरन्। सनद्विद्यां सेवन्ताम्। सनाद् बुद्धिं वर्द्धयति विद्वान्॥
311	सनुतर्	सर्वदार्थे	सनातनः। सनुतः पुरुषार्थे प्रयतेरन्। सनद्विद्यां सेवन्ताम्। सनाद् बुद्धिं वर्द्धयति विद्वान्॥
312	सनत्	सर्वदार्थे	सनातनः। सनुतः पुरुषार्थे प्रयतेरन्। सनद्विद्यां सेवन्ताम्। सनाद् बुद्धिं वर्द्धयति विद्वान्॥
313	सनात्	सर्वदार्थे	सनातनः। सनुतः पुरुषार्थे प्रयतेरन्। सनद्विद्यां सेवन्ताम्। सनाद् बुद्धिं वर्द्धयति विद्वान्॥
314	स्म	अतीते	भवति स्म विद्याढ्यो देवदत्तः॥
315	सुष्ठु	प्रशंसायाम्	सुष्ठु काव्यं पठसि त्वम्॥

316	सायम्	संध्यासमये	सायं संध्यामुहासीरन्॥
317	सदा	सर्वस्मिन्काले	धर्मः सदा नरैः सेव्यः। सर्वदा सुखमाप्तव्यम्॥
318	सर्वदा	सर्वस्मिन्काले	धर्मः सदा नरैः सेव्यः। सर्वदा सुखमाप्तव्यम्॥
319	सजूः	सहाऽर्थे	सजूः , सूपद्वा गच्छन्ति भूत्याः॥ सजूः , सूपद्वा गच्छन्ति भूत्याः॥
320	सूपत्	सहाऽर्थे	सजूः , सूपद्वा गच्छन्ति भूत्याः॥ सजूः , सूपद्वा गच्छन्ति भूत्याः॥
321	स्त्रंसकला	हिंसायाम्	स्त्रंसकला कृत्य॥
322	सत्	आदरे	सत्कृत्य। सत्कृतम्। यत्सत्करोति॥
323	सहसा	अतर्कितबलात्कारयोः	१ -- अतर्किते -- सहसा करोत्ययं सदा। २ -- बलात्कारे -- सहसा विदधीत न क्रियाम्॥
324	सम्यक्	दृढप्रशंसयोः	१ -- दृढे -- सम्यग्धार्मिकः। प्रशंसायाम् सम्यगध्यापकः॥
325	हन्त	हर्षविषादाऽनुकम्पहवाक्यारम्भेषु	१ -- हर्षे -- हन्त लाभो महान्प्राप्तः। २ -- विषादे -- हन्त नष्टो बन्धुर्मे। ३ -- अनुकम्पायाम् -- हन्त दीनो रक्षितव्यः। ४ -- वाक्यारम्भे - हन्त ते कथयिष्यामि॥
326	ह	अवधारणविनिग्रहार्थपादपूरणेषु	१ -- अवधारणे -- अयमिदं ह करिष्यति। २ -- चिनिग्रहे -- अयं हेदं करोतु। ३ -- पादपूरणे -- तं हाऽध्यापयति
327	हि	हेत्वपदेशाऽनुपृष्टाऽसूयाऽवधारणपादपूरणविस्मयेषु	१ -- हेत्वपदेशे -- इदं हि करिष्यति ! २ -- असूयायाम् -- कथम् हि व्याकरिष्यति। ३ -- अवधारणे -- इदं हि कर्त्तव्यम्। ४ -- पादपूरणे -- अहं हि यास्यामि वरं पुरं तव। ५ -- विस्मये -- बलं हि वीरस्य समीक्ष्यतां नराः॥
328	हूम्	वितर्कपरिप्रश्नयोः	१ -- वितर्के -- दुःखमिदानीन्तनेन कर्मणा हूं पुरातनेन। २ -- परिप्रश्ने -- हूं देवदत्त त्वया किं किमधीतम् ?॥
329	हिरुक्	वर्जनेऽर्थे	हिरुग्धर्मेण कुतः सुखम्॥
330	हे	सम्बोधने	हे विद्वन्नुपदिश ! है अध्यापक पाठयः !॥
331	है	सम्बोधने	हे विद्वन्नुपदिश ! है अध्यापक पाठयः !॥
332	ह्यस्	गतदिने	ह्यः सखायं समागच्छत्॥
333	हाहा	खेदहास्ययोः	हाहा पुत्रो मृतो मे। हाहा तव का वार्त्ता॥
334	हो	विस्मये	हो वीरेण बहुकृतम्॥
		अथ कृदव्ययानि	
1	मे	तुमर्थे छन्दसि	वक्षे रायः (धनानि वोढुम्)॥
2	सेन्	तुमर्थे छन्दसि	ता वामेषे रथानाम् (युवां रथान् गमयितु समर्थौ)॥
3	असे	तुमर्थे छन्दसि	क्रत्वे दक्षाय जीवसे (जीवितुम्)॥
4	असेन्	तुमर्थे छन्दसि	क्रत्वे दक्षाय जीवसे (जीवितुम्)॥
5	क्से	तुमर्थे छन्दसि	प्रेषे भगाय॥
6	कसेन्	तुमर्थे छन्दसि	श्रियसे॥
7	अध्यै	तुमर्थे छन्दसि	कर्म्मण्युपाचरध्यै॥

8	अध्यैन्	तुमर्थे छन्दसि	कर्म्मण्युपाचरध्यै॥
9	कध्यै	तुमर्थे छन्दसि	इन्द्राग्नी आहुवध्यै॥
10	कध्यैन्	तुमर्थे छन्दसि	इन्द्राग्नी आहुवध्यै॥
11	शध्यै	तुमर्थे छन्दसि	सह मादयध्यै॥
12	शध्यैन्	तुमर्थे छन्दसि	सह मादयध्यै॥
13	तवै	तुमर्थे छन्दसि	ब्रह्मणेन न म्लेच्छितवै नापभाषितवै॥ (or may be - सोममिन्द्राय पातवै)॥
14	तवेङ्	तुमर्थे छन्दसि	दशमे मासि सूतवे॥
15	तवेन्	तुमर्थे छन्दसि	स्वर्देवेषु गन्तवे॥
16	कै	तुमर्थे छन्दसि	प्रयै देवेभ्यः (प्रयातुमित्यर्थः)॥
17	इध्यै	तुमर्थे छन्दसि	अपामोषधीनां रोहिष्यै (रोहणाय), अव्यथिष्यै (अव्यथनाय)॥
18	के	तुमर्थे छन्दसि	दृशे विश्वाय सूर्यम् (द्रष्टुम्), विख्ये (विख्यातुम्)॥
19	तवै	कृत्यार्थे छन्दसि	परिधातवै (परिधातव्यम्)॥
20	केन्	कृत्यार्थे छन्दसि	नावगाहे (नावगाहितव्यम्)॥
21	केन्य	कृत्यार्थे छन्दसि	शुश्रूषेण्यः (शुश्रूषितव्यः)॥
22	त्वन्	कृत्यार्थे छन्दसि	कर्त्वं हविः (कर्त्तव्यम्)॥
23	एश्	कृत्यार्थे छन्दसि	नावचक्षे (नावख्यातव्यम्)॥
24	क्त्वा	प्रतिषेधार्थ अलं खलुयोगे। समानकर्त्तृकयोः पूर्वकाले व्यतीहारे वा	अलं खलु वा कृत्वा। पठित्वा पाठयेत्। अपमित्य याचते॥
25	तोसुन्	ईश्वर शब्दे उपपदे तुमर्थे भावलक्षणे स्थादिभ्यो वा छन्दसि	ईश्वरोऽभिचरितोः (अभिचरितु समर्थ इत्यर्थः)। आसंस्थातोर्वेद्यां सोदन्ति। [आ समाप्तेः सीदन्तीत्यर्थः]॥
26	कुसुन्	ईश्वर शब्दे उपपदे भावलक्षणे वर्तमानयोः सृपितृदोस्तुमर्थे वा छन्दसि	ईश्वरो विलिखः (विलिखितुं समर्थ इत्यर्थः)। पुराक्रूरस्य विसृपः (विस्रप्तुमित्यर्थः)। पुराजर्त्तृभ्य आतृदः (आतर्दितुमित्यर्थः)॥
27	णमुल्	शक्युपपदे वेदे समानकर्त्तृकयोः पूर्वकाले व सर्वत्र	अग्निर्वैदेवा विभाजं नाशक्नुवन् (विभक्तुमित्यर्थः)। स्मारं स्मारं वेदवचोऽधीते (स्मृत्वा स्मृत्वेत्यर्थः)॥
28	कमुल्	शक्युपपदे छन्दसि	अग्निमपलुपं नाशक्नुवन् (अपलोप्तुमित्यर्थः)॥
29	तुमुन्	क्रियार्थायां क्रियायामुपपदे	भोक्तुं व्रजति (भोजनायेत्यर्थः)॥
30	तसिल्	पञ्म्यन्तात्	कस्मात् काभ्यां केभ्य इति कुतः। सर्वस्मात् सर्वाभ्याम् सर्वेभ्य इति सर्वत इत्यादि॥
31	त्रल्	सप्तम्यन्तात्	सर्वस्मिन्निति सर्वत्र॥
32	ह	इदमः किमो वा सप्तम्यन्ताद्वेदे	अस्मिन्ननयोरेष्विति , इह कुहाभिपित्वं करतः। कुत्रचिदस्य सा दूरे क्व ब्राह्मणस्य चावकाः॥
33	दा	सर्वादिभ्यः काले	सर्वस्मिन् काले , सर्वदा। कस्मिन् काले , कदा। यस्मिन् काले , यदा। तस्मिन्काले , तदा॥
34	र्हिल्	काले	एतस्मिन् काले , एतर्हि। कस्मिन्काले कृर्हि। तस्मिन्काले तर्हि। यस्मिन्काले यर्हि॥

35	धुना	इदं शब्दात् काले	अस्मिन्काले , अधुना॥
36	दानीम्	इदं तच्छब्दाभ्यां काले	अस्मिन्काले , इदानीम्। तस्मिन् काले , तदानीम्॥
37	थाल्	प्रकारवचने	सर्वेण , सर्वाभ्यां , सर्वैश्च , प्रकारैः , सर्वथा। एवमेव यथा , तथा इत्यादि॥
38	थमु	इदमः किमश्च	अनेन , आभ्याम् , एभिश्च प्रकारैः , इत्थम्। केन , काभ्यां , कैश्च प्रकारैः , कथम्॥
39	था	प्रकारवचने किमो हतौ छन्दसि च	सर्वेण प्रकारेण सर्वथा। (किमोहेतौ) कथा ग्रामं न पृच्छसि ? (केन हेनुना न पृच्छसीत्यर्थः)॥
40	अस्तति	सप्तमी पञ्चमी प्रथमान्ताद्दिग्वार्चिनोदिग्देशकालेषु	प्राच्यां दिशि , पूर्वस्मिन् देशे काले वा , पूर्वस्या दिशः , पूर्वस्माद्देशात्कालाद्वा , पूर्वादिक् , पूर्वो देशः , पूर्वः काल इति पुरस्तात्॥
41	अतसुच्	दक्षिणादिभ्योऽस्तात्यर्थे	दक्षिणतो वसति। दक्षिणत आगतः। दक्षिणतो रमणीयम्। परतो वसति। परत आगतः। परतो रमणीयम्। एवमेव उत्तरत इत्यादि। परस्ताद्वसतीत्यादि च। प्राग्वसति प्रागागतः प्राग्रमणीयमित्यादि च॥
42	आति	उत्तराधरदक्षिणादस्तात्यर्थे	उत्तरादधराद्दक्षिणाच्च वसति , आगतो , रमणीयं , चेत्यादि॥
43	एनप्	सप्तमीप्रथमान्तादुत्तरादिभ्योऽस्तात्यर्थेऽदूरे	उत्तरेणाऽधरेण , दक्षिणेन , वसतीत्यादि॥
44	आच्	सप्तमीप्रथमान्ताद्दक्षिण शब्दास्तात्यर्थे	दक्षिणा , वसति इत्यादि॥
45	आहि	अस्तात्यर्थे दक्षिणाद्दूरे	दक्षिणाहि , वसन्ति (दूरे इत्यर्थः)॥
46	असि	पूर्वादिभ्योऽस्तात्यर्थे	पुरोऽधोऽवश्च , वसतीत्यादि॥
47	धा	विधार्थे द्रव्यविचाले वा संख्यातः	एकविध इत्येकधा , एवं द्विधा , बहुधा , त्रिधा , चतुर्धा इत्यादि॥
48	ध्यमुञ्	द्वित्रिभ्यां धा प्रत्ययादेशः	ऐकध्यम्॥
49	धयुञ्	द्वित्रिभ्यां धा प्रत्ययादेशः	द्वैधम् , त्रैधम्॥
50	एधाच्	द्वित्रिभ्यां धा प्रत्ययादेशो वा	द्वेधा , त्रेधा॥
51	कृत्वसुच्	क्रियाभ्यावृत्तिगणने	पञ्चकृत्वोऽधीतोऽनुवाकः। (पञ्चवारं कृत्वेत्यर्थः)। एवमेव षट्कृत्व इत्यादि॥
52	सुच्	क्रियाभ्यावृत्तिगणने	दिनस्य , द्विरधीते , त्रिरधीते , चतुरधीते (एकस्मिन्दिने द्विवारं त्रिवारं चतुर्वारं वा पठतीत्यर्थः)॥
53	शस्	बह्वल्पार्थात् कारकात्	अल्पशो ग्रन्थानधीतवान् (अल्पानिन्यर्थः)। बहुशो वित्तं गृह्णन्ति (बहुवित्तमित्वर्थः)॥
54	आम्	घप्रत्ययान्तात्किमादिभ्योद्रव्यप्रकर्षे	किन्तराम्। किन्तमाम्। पचतितराम्। जल्पतितमाम्। उच्चैस्तराम्॥
55	अम्	उक्तार्थे छन्दसि	प्रतरं नयामः॥
56	तसि	प्रतियोगे पञ्चम्यन्तात् आद्यादिभ्यश्च	प्रद्युम्नः कृष्णात् प्रति। आदितः। मध्यतः। अन्ततः॥
57	वति	तृतीयाषष्ठी सप्तम्यन्तात्तुल्ये	स्थानिवत्। ब्राह्मणवत्। आद्यन्तवत्। इत्यादि॥

58	ना	पृथग्भाववाचिभ्यां विनञ्भ्यां स्वार्थे	विना नाना॥
59	नाञ्	पृथग्भाववाचिभ्यां विनञ्भ्यां स्वार्थे	विना नाना॥
60	च्वि	कृभ्वस्तियोगे संपद्यकर्त्तरि	भस्मि भवति। पात्री करोति॥
61	साति	कृभ्वस्तियोगे कात्स्न्र्ये अभिविधौ तदधीनवचने च	भस्मात्कुरुते ब्राह्मणसात् करोति॥
62	त्रा	तदधीनवचने देयेऽर्थे	देवत्रा वसति। मनुष्यत्रा गच्छति। पुरुषत्रा वसति॥
63	डाच्	अव्यक्तानुकरणाद्व्यजवरार्द्धादिनितौ	पटपटा भवति। पटपटा करोति। दमदमा भवति। दमदमा स्यात्। इत्यादि॥

#	avyayAni	avyayArthaH
atha	ma~Ngalaa.anantaraa.a.ambhaprashnakaartsnyaadhikaareShu	1 -- ma~Ngale -- athaato brahma jij~naasaa. 2 -- anantare -- vedamadhiityaa.atha dharmo jij~naasitavayaH. 3 -- aarambhe -- athaa.adhyetavyam. 4 -- prashne -- ayaM vaktuM samartho.atha na samarthaH. 5 -- kaartsnye -- atha vedaartha bruumaH. 6 -- adhikaare -- atha shabdaanushaasanam..
athaa	ma~Ngalaa.anantaraa.a.ambhaprashnakaartsnyaadhikaareShu	1 -- ma~Ngale -- athaato brahma jij~naasaa. 2 -- anantare -- vedamadhiityaa.atha dharmo jij~naasitavayaH. 3 -- aarambhe -- athaa.adhyetavyam. 4 -- prashne -- ayaM vaktuM samartho.atha na samarthaH. 5 -- kaartsnye -- atha vedaartha bruumaH. 6 -- adhikaare -- atha shabdaanushaasanam..
ati	kraantaprakarShoalla~Nghanaa.atishayapuujaneShu	1 -- kraante -- maalamatikraanto.atimaalaH. 2 -- prakarSe -- atyuttamo vidvaan. 3 -- la~N{}ghane -- ativelambhu~N{}kte. 4 -- atishaye -- atibalii devadattaH. 5 -- puujane -- atyaadRRitaH..
atiiva	atishayaa.arthe	atiiva shobhate dharmii..
alam	bhuuSaNaparyaapti shaktivaaraNeShu	1 -- bhuuSaNe -- vidyaayaa.ala~N{}kRRitaa kanyaa. 2 -- paryyaataau -- alaM bhoktaa. 3 -- shaktau -- alaM viiro viiraaya. 4 -- vaaraNe -- alaM mahiipaala tava shrameNa..
agrataH	puraarthe	agrato yaahi..
agra	puraarthe	agre gachCha..
anu	pashchaatsaadR^ishyalakShNetthambhuutaakhyaanabhaagaviipsaasu	1 -- pashchaat - gurumanugachChati shiSyaH. 2 -- saadRRishe -- vedamanvaacharati vidvaan. 3 -- lakSaNe -- vRRikSamanuvidyotate vidyut. 4 -- itthambhuutaakhyaane -- saadhurvidvaananu. 5 -- viipsaayaam --padapadamanuchintayati..
abhitaH	samopobhayataH shiighrasaakalyaabhimukhasarvatobhaaveShu	1 -- samiipe -- prayaagamabhito ga~Ngaa. 2 -- ubhayataH -- abhito bhavatu senaa. 3 -- shiighre -- abhito.adhiiSva. 4 -- saakalye -- abhimukhe -- abhito diipe shalabhaaH patanti. 5 -- sarvatobhaave -- abhito varSati meghaH..
ahaha	adbhutakhedayoH	1 -- adbhute -- ahaha buddhiprakarSo raaj~naH. 2 -- khede -- ahaha mayaa kaalo vyartho niitaH..
abhiikShNam	baarambaaraa.arthe	abhiikSNaM vichaaryya vaktavyam..
asakR^it	baarambaaraa.arthe	asakRRidadhyaapaniiyaa vidyaarthinaH..
a~njasaa	drute	ashavo.a~njasaa dhaavati..
ahnaaya	drute	ahnaaya suuryeNa tamo nirastam..

antareNa	varjanaamadhyayoH	1 -- varjane -- vidyaamantareNa kutaH shaantiH. 2 -- madhye -- anayorgraamiyorntaraa nadii. 3 -- anayorantare tiSThaami..
antaraa	varjanaamadhyayoH	1 -- varjane -- vidyaamantareNa kutaH shaantiH. 2 -- madhye -- anayorgraamiyorntaraa nadii. 3 -- anayorantare tiSThaami..
antare	varjanaamadhyayoH	1 -- varjane -- vidyaamantareNa kutaH shaantiH. 2 -- madhye -- anayorgraamiyorntaraa nadii. 3 -- anayorantare tiSThaami..
avashyam	nishcaye	sarvarmanuSyairavashyaM vedaH shrotavyo mantavyo nididhyaasitavyaH..
avaark	avare	arvaagaagachCha duSTaatman \!
astam	adarshane	saayamastamito raviH..
asti	satve.arthe	astiidaM ja~NgamaM jaDam..
a~Nga	punararthasambodhanayoH	muurkho.api naavamanyate kima~Nga vidvaan. a~Nga devadatta \!
adya	vartamaane.ahani	adyaayaahi mayaa saha..
aparedyuH	aparadine	aparedyuurgamiSyaami..
adharedyuH		adharedyustvamaagachCheH..
anyataredyuH	anyasmaadanyasmindine	aagato.anyataredyuH saH..
api	padaarthasa.mbhaavanaa.anvavasargagarhaasamuchchayasha~NkaaprashneShu	1 -- padaarthe -- sarpiSo.ati syaat. 2 -- sambhaavane -- api si~nchena muulakasahasram. 3 -- anvavasarge -- api stuhi. 4 -- garhaayaam -- devadattamapi kaaminam. 5 -- samuchchaye -- paThopi paaThaya. 6 -- sha~Nkaayaam -- api choro bhavet. 7 -- prashne -- tvaM kimapi jaanaasi \?
addhaa	sviikaare	vidyaamaddhaavaihi. a~njasaa dharmmaachara..
a~njasaa	sviikaare	vidyaamaddhaavaihi. a~njasaa dharmmaachara..
adharaat	ete.adhodigdeshakaalavaachakaaH	adhaaraat \, adhareNa \, adhyastaadgachChetyaadi..
adhareNa	ete.adhodigdeshakaalavaachakaaH	adhaaraat \, adhareNa \, adhyastaadgachChetyaadi..
adhastaat	ete.adhodigdeshakaalavaachakaaH	adhaaraat \, adhareNa \, adhyastaadgachChetyaadi..
ava	vinigrahakriyaayogayoH	1 -- vinigrahe -- avagrahaH. 2 --kriyaayoge -- avatiSThate..
adhi	uparibhaavaishvaryyakriyaayogeShu	1 -- uparibhaave -- aghiSThaataa. 2 -- aishvarye -- adhiraajaH. 3 -- kriyaayoge -- adhigachChettu taansvayam..
amaa	sahasamiipayoH	1 -- sahaa.arthe -- mitreNaa.amaabhu~N{}kte. 2 -- samiipe -- amaatyo raajaanammaagachChati..
adhunaa	varttamaanakaale	adhunaa gachChaami..
antar	madhye	antaHshochati..
avas	raxaNaadiShu	avoyaahi..

adhas	arvaaggatau	vRRikSairadhaH patitaH..
anyat	bhinne.arthe	asmaadidamanyatkaroSi..
am	a~Ngiikaare	amastuyattvayoktam..
are	kaniSThasambodhane	ari maitriyi \!
anukam	aanukuulye	anukaM gachCha..
adha	aanantaryye	bhojanaM kRRitvaa.adha gachCha..
ahobata	anukampaakhedayoH	1 -- anukampaayaam --ahobata na hantavyaH. 2 -- khede -- ahobata me mRRitaH putraH..
amutra	bhavaantare	amutra jaayate jantu..
aho	vismaye	aho ruupaM pashya..
a	abhaave	araajake tu loke.asmin sarvato vidrute bhayaat..
astu	asuuyaa~NgiikaarayoH	1 -- asuuyaayaam --astu tavedaM kathanam. 2 -- a~Ngiikaare -- astu tvadvachaH satyam..
apa	pR^ithagbhaave	apetaH..
aha	vinigrahaarthiiyaH	ayamahedaM karotu..
apaShThu	nindaashobhaarthayoH	1 -- nindaayaam -- apaSThu bhRRityo.ayam. 2 -- shobhaarthe -- apaSThu paThtyayam..
aashu	shiighraarthe	aashvadhyaapaya..
aa~N	arvaagiiShadarthakriyaayogamaryaadaabhividhiShu	1 -- arvaa~nchi -- aakaashaadvaayuH. 2 -- iiSadarthe -- aapi~NgalaH. 3 -- kriyaayoge -- aagachChati. 4 -- maryaadaayaam - aasamudraadraajadaNDaH. 5 -- abhividhau - aakumaaraM yashaH paaNineH..
aas	kopapiiDayoH	1 -- kope -- aaH paapa kiM vikatthase. 2 -- piiDaayaam - aaH jvaraH kiM kariSyati..
aa	vaakyasmaraNayoH	1 -- vaakye -- aa evaM nu manyase. 2 -- smaraNe -- aa evaM kila tat..
aaH	smR^itivaakyaanukampaasu	1 -- smRRitau -- aaH k{}va gatandhanam. 2 -- vaakye -- aaH saadhu paThasi. 3 -- anukampaayaam -- aaH kathamima duHkhayasi..
aaraat	duurasamiipayoH	1 -- duure -- duSTaadaaradvaset. 2 -- samiipe -- shreSTheedaaraadvaset..
aaho	vikalpe	atha vyaakaraNamadhiita aaho niruktam..
aam	a~~Ngiikaare	aaMkaromi tvadvachaH..
aahosvit	prashnapaxaantarayoH	1 -- prashne -- tvaM kaashiivaasyaahosvitmathuraavaasii. 2 -- pakSaantare - tvaM vaisheSikaM paThiSyasyaahosvinnyaayam..
aavisa	praakaTaye	aavirbhaavyaa satkiirtiH..
aanuShak	aanukuulye	dharmeNanuSargvarttitavyam..
iti	hetuprakaraNaprakarShaadisamaaptiShu	1 -- hetau -- shuuro hantiiti kaataraH palaayate. 2 -- prakaraNe -- iti vadati paaNiniH. 3 -- prakarSe -- ityaahaa.a.aptaH. 4 -- krame -- iti vyaakaraNmadhiite. 5 - anukrame -- iti vedamadhyaapayati -- paThitbetyarthaH 6 -- samaaptau - iti prathamaH paadaH..

i	bheedaruShoktayanukampaa .apaakaraNeShu	1 -- bhede -- i ayaM puruSottamaH. 2 -- ruSoktau -- i duSTaM hindhi. 3 -- anukampaayaam -- i putra sukhii bhava. 4 -- apaakaraNe -- i yaatvitaH khalaH..
itaredyuH	itarasmindine	itaredyuH sa aagataH..
iva	upamaayaam	aapta ivaayaM vadati..
idaaniim	varttamaanakaale	idaaniimasmi niirogaH..
iddaa	prakaashe	iddhaa tapatyayaM raajaa..
ii	viShaadaanukampayoH	1 - viSaade -- ii ayaM duHkhaM dadaati. 2 -- anukampaayaam -- ii anaathaH sukhii bhavet..
iiShat	alpe.arthe	iiSaddattamanenaasmai..
u	ruShoktayanukampaaniyogasambandhapaadapuuraNeShu	1 -- ruSoktau -- u uttiSTha duSTetaH. 2 - anukampaayaam - u abhyauSadhaM kuru. 3 - niyoge - u ayaM dvaari tiSThatu. 4 -- sambandhe -- u ayaM mama priyaH. 5 -- paadapuuraNe -- kimu kaaryyaM mayaa.anagha..
uta	prashnaapyarthavikalpeShu	1 -- prashne -- vedamadhiiSe utaadyaapayasi. 2 -- apyarthe -- maa vadhiiH pitaraM mota maataram. 3 -- vikalpe -- vedaM paThasyuta vedaa~Ngam..
urari	vistaaraa~NgiikaarayoH	1 -- vistaare -- urariikaroti raajyam. 2 -- a~Ngiikaare -- urariikuryyaaddharmam..
uchchais	mahatyarthe	uchchaiH parvataaH santi..
um	prashne.arthe	um devadattaH k{}va gataH..
uShaaH	raatryavasaanayoH	1 -- raatrau -- uSaa bhavettamovRRitaa. 2 -- tadavasaane -- uttiSTha uSaa jaataa..
ubhayedyuH	ubhayordinayoH	ubhayedyuH kRRitaM kaaryyam..
uttaredyuH	aagaamadi ne	uttaredyuraha~NgataH..
udak	ete uttaraadigdeshakaalavaachakaaH	udak \, uttaraat \, uttareNa \, uttarato vaa santi vasanti vetyaadi..
uttaraat	ete uttaraadigde-shakaalavachakaaH	udak \, uttaraat \, uttareNa \, uttarato vaa santi vasanti vetyaadi..
uttareNa	ete uttaraadigde-shakaalavachakaaH	udak \, uttaraat \, uttareNa \, uttarato vaa santi vasanti vetyaadi..
uttarataH	ete uttaraadigde-shakaalavachakaaH	udak \, uttaraat \, uttareNa \, uttarato vaa santi vasanti vetyaadi..
upari	uurdhvadigdeshakaalavaachakau	upari \, upariSTaat vaa gachChanti pakSiNaH..
upariShTaat	uurdhvadigdeshakaalavaachakau	upari \, upariSTaat vaa gachChanti pakSiNaH..
upa	upajanasaamiipyakriyaayogeSu	1 -- upajane -- upakramaH. 2 -- saamiipye -- upakumbham. 3 -- kriiyaayoge - upatiSThate..
ud	utkRRiSTordhvakriyaayogeShu	1 -- utkRRiSTe -- uttamaH. 2 -- uurdhve -- udgataH. 3 -- kriiyaayoge -- udyamyate..
utaaho	vikalpaarthe	tvaM miimaaMsaa paThasyutaaho vaisheSikam..
upaa.mshu	shanairjape.arthe	upaaMshu japati..

u~n	utprekSaayaam	kimu vidvaan dhaarmikaH syaat.. kimuk vidyayaa sukhaM bhavaet..
uka~na	utprekSaayaam	kimu vidvaan dhaarmikaH syaat.. kimuk vidyayaa sukhaM bhavaet..
uurii	vistaaraa~NgokaarayoH	1 -- vistaare -- uuriikuryyaadvidyaam. 2 -- a~Ngiikaare -- uuriikuryyaaddhim..
uu	pakSavaakyaa.a.arambhaanukampaasuruktau	1 -- pakSe -- uu ayaM mama sevakaH. 2 -- vaakyaarambhe -- uu evaM nu manyase. 3 -- anukampaayaam -- uu te duHkhaM vinashyatu..
uum	ruSoktau	uuM shatrurhantavyaH..
uurdhvam	uurdhvadigdeshakaalavaachakaaH	uurdhvaM gachChati vaayuH..
R^i	vaakyagarhaNayoH	1 -- vaakye -- RRi tvaM kiM sevase. 2 -- garhaNe -- RRi gachCha paapakRRitam..
R^idhak	sviikaare	RRidhak satyasa~NgatiM kuru..
R^ite	varjane.arthe	RRite j~naanaanna muktiH..
evam	prakaaropamaa~Ngiikaaraa.avadhaaraNeSu	1 -- prakaare -- evaM kuru. 2 -- upamaayaam -- evambhuuto devadattaH. 3 -- a~Ngiikaare -- evamastu veodoktam. 4 -avadhaaraNe eSa viduSaaM matam..
eva	avadhaaraNe	satyameva vedoktam..
ekadaa	kadaatidarthe	ekadaa.atraa.a.agataaH sarve..
etarhi	varttamaanakaale	etarhyadhiite vedam..
ai	anunaye	ai dharmamupadisha..
aiShamaH	varttamaane varSe	aiSamo baalaka.ayaM me..
om	praNavopakramaa.anumatiSu	1 -- praNave -- oM praNaavaH. 2 -- upakrame - omityetadakSaramudgiithamupaasiita 3 -- omidaM satyamuktamanena..
ku	paapakutseSadartheSu	1 -- paape -- kukarmii. 2 -- kutsaayaam -- kupuruSaH. 3 -- iiSadarthe -- kavoSNam..
ki~nchit	alpe	ki~nchidadya mayaa bhuktam..
kaamam	kaamaanumatakaamapravedanayoH	1 -- kaamaanumatte -- kaamaM tvadiiyaM kaaryaM karomi. 2 -- kaamapravedane - kaamaM me putraM paaThaya..
ka~nchit	kaamapravedane	ki~nchitkushalamasti te..
kadaachit	kasmiMshchiMtkaale	kaaraNamantaraa kaaryaM kadaachinna jaayate..
kila	vidyaaprakarSanishchayavaartaasambhaavyeShu	1 -- vidyaayaam - kilaayaM vidvaan. 2 -- prakarSe -- kiledaM vastu graahyam. 3 -- nishchaye -- evaM kiledamasti. 4 -- varttaayaam -- jaghaana kaMsaM kila vaasudevaH. 5 -- saMbhaave -- vidvaaMsaM kilaashrayeyurvidyaarthinaH..
kam	vaarimuurddhasukheSu	1 -- vaariNi -- kaM piba. 2 -- muurddhani -- kaM bhuuSaya. 3 -- sukhe -- mahyaM kaM dehi..
kimuta	vikalpe	tvaM nyaayamadhiiSe kimuta vedaantam. tvamaayurvedamadhiiSe kimuuta dhanurvedam..

kimuuta	vikalpe	tvaM nyaayamadhiiSe kimuta vedaantam. tvamaayurvedamadhiiSe kimuuta dhanurvedam..
kim	pRRichChaajugupsanaprashnavikalpakSepeSu	1 -- pRRichChaayaam -- kiM paThasi bhoH \! 2 -- jugupsane -- kiM paNDito pakSapaati. 3 -- prashne -- kimayaM puruSaH \? 4 -- vikalpe -- kimaihikakarmmajanyaM sukhaM duHkhaM vaa puurvajanmakRRitam. 5 -- kSepe -- kashchaasau raajaa kiM raajaa..
kuupat	kope	kathaM kuupadvadasi..
kuvit	bale	kuvitpuruSaH..
kevaalii	hiMsaayaam	kevaalii karoti duSTaan..
kaNe	shraddhaapratighaate	kaNe hatya payaH pibati..
ki~ncha	praakpuurvasminnavaantare	1 -- praakpuurvasmin --vyaakaraNaM mayaa.adhiitaM ki~nchaanyannadhiitam. 2 -- avaantare -- anayoH puruSayoH ki~nchaasti..
kinnu	prashnavitarkayoH	1 -- prashne -- kinnu tenoktam. 2 -- vitarke -- kinnu no duHkhaM bhavati..
kimu	sambhaavanaa.a.amarshayoH	1 -- sambhaavanaayaam - kimu tvaM vidyaaM paThiSyasi. 2 -- aamarshe -- kimu tadeva syaanna vaa..
khalu	niSedhavaakyaala~Nkaarajij~naasaa.anunayeSu	1 -- niSedhe -- khlvadharmmaannirgachChet. 2 -- vaakyaala~Nkaare -- etatkhalvaahuH. 3 -- jij~naasaayaam -- vyaakaraNaM khalu paThaami. 4 -- anunaye --vidyaa khalvadhyaapaya..
kham	indriyaakaasha brahmasu	1 - indriye -- tataH khaani cha saMspRRishet. 2 -- aakaashe -- khamaakaasham. 3 -- brahmaNi -- khaM brahma..
gulagudhaa	piiDaarthe	gulagudhaa karoti jantuH..
chvi	abhuutatadbhaavasaMpadyaarthe	ashuklaH shuklaH sampadyate tasya karaNaM shukliikaraNam..
chiraaya	chirakaalaarthaaH puujopamaa.avakutsitaasaakalyeSu	chiraaya santarpaya dhanaiH supaatraan. chiraraatraaya sa~nchitaM vastu. chirasya dRRiSTaiva mRRitotthiteva. chireNaa.a.agano.asi mitra. chiraat sa k{}va gato.asti. chiraM vidyaa paThaniiyaa..
chiraraatraaya	chirakaalaarthaaH	chiraaya santarpaya dhanaiH supaatraan. chiraraatraaya sa~nchitaM vastu. chirasya dRRiSTaiva mRRitotthiteva. chireNaa.a.agano.asi mitra. chiraat sa k{}va gato.asti. chiraM vidyaa paThaniiyaa..
chirasya	chirakaalaarthaaH	chiraaya santarpaya dhanaiH supaatraan. chiraraatraaya sa~nchitaM vastu. chirasya dRRiSTaiva mRRitotthiteva. chireNaa.a.agano.asi mitra. chiraat sa k{}va gato.asti. chiraM vidyaa paThaniiyaa..

chireNa	chirakaalaarthaaH	chiraaya santarpaya dhanaiH supaatraan. chiraraatraaya sa~nchitaM vastu. chirasya dRRiSTaiva mRRitotthiteva. chireNaa.a.agano.asi mitra. chiraat sa k{}va gato.asti. chiraM vidyaa paThaniiyaa..
chiraat	chirakaalaarthaaH	chiraaya santarpaya dhanaiH supaatraan. chiraraatraaya sa~nchitaM vastu. chirasya dRRiSTaiva mRRitotthiteva. chireNaa.a.agano.asi mitra. chiraat sa k{}va gato.asti. chiraM vidyaa paThaniiyaa..
chiram	chirakaalaarthaaH	chiraaya santarpaya dhanaiH supaatraan. chiraraatraaya sa~nchitaM vastu. chirasya dRRiSTaiva mRRitotthiteva. chireNaa.a.agano.asi mitra. chiraat sa k{}va gato.asti. chiraM vidyaa paThaniiyaa..
chit	puujopamaa.avakutsitaasaakalyeSu	1 -- puujaayaam -- aashcharyya~nchididaM bruuyat. 2 -- upamaayaam -- dadhichittakram. 3 -- avakutsite -- kulmaaSaaMshchidaaharati. 4 -- asaakalyeSu -- eSu kashchit karoti..
chaTu	laulupye	chaT{}vayaM bhojane..
chaNa	alpe	naasti kiM chaNa. na jaanaasi kiM chana..
chana	alpe	naasti kiM chaNa. na jaanaasi kiM chana..
cha	anvaachayasamaahaaretaretarasa muchchayapaadapuuraNeSu	1 -- anvaachaye -- vidyaaM paTha guruM cha sevasva. 2 -- samaahaare -- saMj~naa cha paribhaaSaa cha \= saMj~naaparibhaaSam. 3 - itaretarasmin -- dharmashcha arthashcha kaamashcha mokSashcha \= te dharmaarthakaamamokSaaH. 4 -- samuchcaye -- iishvaraM cha dharmaM cha sevasva. 5 -- paadapuuraNe -- sa cha praaha sushaantaaya..
jaatu	kasmiMshchiMtkaale	na jaatu kaamaH kaamanaamupabhogena shaamyati..
joSham	sukhatuuSNiimarthayoH	1 -- sukhe -- joSamaasiita. 2 -- tuuSNiim -- joSaM kuru..
jok	shaashvate	jok pashyema..
jhaTiti	drute.arthe	naTo vaMshaM jhaTityaarohati..
tathaahi	puurvasaadRRishye	tathaahi vada..
tuuShNiim	puurvasaadRRishye	kathaM tuuSNiiM sthito vidvaan. tuuSNiikaaM bhava baalisha..
tuuShNiikaam	mauna.arthe	tiro dRRiST{}yaa samiikSate..
tiras	tiryyagarthe	tiro dRRiST{}yaa samiikSate..
tathaa	saamye.arthe	tathaivedamasti..
tat	hetvarthe	yadayaM yaachate tadasmai dadaami. yato.ayaM vidvaan tato.adhyaapayatu..
tataH	hetvarthe	yadayaM yaachate tadasmai dadaami. yato.ayaM vidvaan tato.adhyaapayatu..

tvaH	vinigrahaarthiiyasarvanaama arddhanaamasu	1 -- vinigrahaarthe -- RRichaaM tvaH poSamaaste. 2 -- sarvanaamni -- tve gachChati tvasmai dehi. 3 -- arddhanamni -- gaayatraM tvo gaayati shak{}variiSu..
tadaa	tasminkaale.arthe	k{}va gatastvaM sakhe tadaa. tadaaniimaagamiSyaami..
tadaaniim	tasminkaale.arthe	k{}va gatastvaM sakhe tadaa. tadaaniimaagamiSyaami..
tu	bhedaa.avadhaaraNapaadap uuraNeSu	1 -- bhede -- devadattaadviSNumitrastu balavaan. 2 -- avadhaaraNe -- vedoktantu satyam. 3 -- paadapuuraNe -- vidvaaMstvadhyaapayechChiSyaan..
taavat	maanaa.avadhisaakalyaavad haaraNeSu	1 -- maane -- taavadbhoktavyaM yaavatpachyeta. 2 -- avadhau -- taavadadhyeyaM yaavajiivanam. 3 -- saakalye -- taavad{}bhukta yaavaddattam. 4 -- avadhaaraNe -- taavadaamantrayasva yaavaChrotriyam..
dakShiNaa	ete dakSiNadigdeshakaalavacha kaaH	dakSiNaa \, dakSiNena \, dakSiNaat \, dakSiNaahi \, dakSiNataH \, santi vasanti vityaadi..
dakShiNena	ete dakSiNadigdeshakaalavacha kaaH	dakSiNaa \, dakSiNena \, dakSiNaat \, dakSiNaahi \, dakSiNataH \, santi vasanti vityaadi..
dakShiNaat	ete dakSiNadigdeshakaalavacha kaaH	dakSiNaa \, dakSiNena \, dakSiNaat \, dakSiNaahi \, dakSiNataH \, santi vasanti vityaadi..
dakShiNaahi	ete dakSiNadigdeshakaalavacha kaaH	dakSiNaa \, dakSiNena \, dakSiNaat \, dakSiNaahi \, dakSiNataH \, santi vasanti vityaadi..
dakShiNataH	ete dakSiNadigdeshakaalavacha kaaH	dakSiNaa \, dakSiNena \, dakSiNaat \, dakSiNaahi \, dakSiNataH \, santi vasanti vityaadi..
diShTyaa	aanande.arthe	diST{}yaa te darshanaM bhraataH..
duHShamam	nindye.arthe	duHSamaM khalu bhaaSitam..
divaa	ahanyarthe	divaattamo nivarttate..
doShaa	raatrau rajaniii mukhe cha	1 -- raatrau -- doSaa sataarakaa khyaataa. 2 -- rajaniimukhe -- doSaa suuryo.asta~NgataH..
dur	nindaa.arthe	durbuddhiH..
draak	drute.arthe	draaggachChati nadii..
duShThu	nindaayaam	duSThu tyaajyaM vachastvayaa..
dhik	nirbhartsananindayoH	1 -- nirbhatsane -- dhik tvaamanadhiitavidyam. 2 -- nindaayaam -- dhik paapinam..
dhva.nsakala a	hiMsaarthe	dhvaMsakalaa kRRitya gataH..
nahi	abhaave.arthe	nahi vidvaanadharme vicharati. no adhaarmikaan seveta. naa duSTeSu rameta..
no	abhaave.arthe	nahi vidvaanadharme vicharati. no adhaarmikaan seveta. naa duSTeSu rameta..

naa	abhaave.arthe	nahi vidvaanadharme vicharati. no adhaarmikaan seveta. naa duSTeSu rameta..
nanu	sha~NkaavinigrahayoH	1 -- sha~Nkaayaam -- nanvevaM kathamuchyate. 2 -- vinigrahe -- nanvidaM kuru..
niHShamam	nindye.arthe	niHSamaM vadati tvaM muurkhaH..
nuunam	nishchaye	nuunaM dharmmaH sevaniiyaH..
nikaShaa	antike	nikaSaa gachCha sanmitraan..
naktam	rajanyarthe	naktaM chandro vibhaati..
naama	prakaashasaMbhaavyakrodhopagamakutsaneSu	1 -- prakaashe -- himaalayo naama nagaadhiraajaH. 2 -- saMbhaavye -- bhaviSyati naama yuddham. 3 -- krodhe -- mama shatrurnaama paapaH. 4 -- upagame -- jaanaati naama vidyayaa. 5 -- kutsane -- ko naamaa.ayaM pralapati sabhaayaam..
nis	nishchayaniSedhayoH	1 -- nishchaye -- nirukta.artho yaaskena. 2 -- niSedhe - adharmii niSkaashaniiyaH..
nir	nishchayaniSedhayoH	1 -- nishchaye -- nirukta.artho yaaskena. 2 -- niSedhe - adharmii niSkaashaniiyaH..
ni	vinigrahaarthiiyaH	niyamaH..
nu	kSiprapRRichChaavikalpeSu	1 -- kSipre -- nu gachCha. 2 -- pRRichChaayaam -- konudharmo.asti. 3 -- vikalpe -- ayaM paNDitaH..
niichais	alpaadho.arthayoH	1 -- alpe -- niichairdhiistavaasti viSayasevanaat. 2 -- adho.arthe -- niirgachChati paapaatmaa..
namas	nataavarthe	namaskuryaanmaataram..
naanaa	anekaarthe	naanaa padaarthaaH..
net	niSedhe	nedgachChed{}graamam..
na~n	pratiSedhe	abraahmaNaH. nahaa.asatyaM vadeyam
naha	pratiSedhe	abraahmaNaH. nahaa.asatyaM vadeyam
nakim	aakaa~N{}kSaayaam	idaM nakiM kRRitam. tvaM paTha nochedduHkhii bhaviSyasi. tvaM satyaM vada nochet tvaaM daNDayeyam. nakiridamaacharaNiiyam..
nochet	aakaa~N{}kSaayaam	idaM nakiM kRRitam. tvaM paTha nochedduHkhii bhaviSyasi. tvaM satyaM vada nochet tvaaM daNDayeyam. nakiridamaacharaNiiyam..
nachet	aakaa~N{}kSaayaam	idaM nakiM kRRitam. tvaM paTha nochedduHkhii bhaviSyasi. tvaM satyaM vada nochet tvaaM daNDayeyam. nakiridamaacharaNiiyam..
nakir	aakaa~N{}kSaayaam	idaM nakiM kRRitam. tvaM paTha nochedduHkhii bhaviSyasi. tvaM satyaM vada nochet tvaaM daNDayeyam. nakiridamaacharaNiiyam..
nanucha	prashnaduSToktyoH	1 -- prashne -- nanucheda kimasti \? 2 -- duSToktau -- nanuchaasya bacho.agrahyam..

pra	prakarSagataadyarthayoH	1 -- prakarSe -- prabhuH. 2 -- gataadyartheSu -- pragata aachaaryaH \= praachaaryaH..
paraa	prakarSaa.anutakarSayoH	1 -- prakarSe -- paraagataH. 2 -- anutkarSe -- paraajayaH..
paaT	sambodhane	paaT yaj~nadattaH \! pyaaT devadattaH \!
pyaaT	sambodhane	paaT yaj~nadattaH \! pyaaT devadattaH \!
pR^ithak	varjanaarthe	duSTaH pRRithak kaaryyaH..
punar	bhedaa.aprathamayoH	1 -- bhede -- kiMpunarvidvaa.Nso dhaarmikaaH. 2 -- aprathame -- punaruktamanena..
punaH punaH	baarambaaraa.arthe	punaH punaH satpuruSaaH sevaniiyaaH..
puraa	prabandhachiraatiitanikaTaa.a.agaamiSu	1 -- prabandhe -- puraa paaThayitavyaH. 2 -- chiraatiite -- puraatanamidaM sthaanam. 3 -- nikaTe -- puraa.a.ayaati meghaH. 4 -- aagaamini - puraa shiitaM draSTavyam..
purastaat	praachiiprathamadeshakaaleSu	1 -- praachyaam -- purastaadudeti suuryaH. 2 -- prathame -- purastaad gachCha. 3 -- deshe \, kaale cha -- purastaaddeshe \, kaale vaa praaptam..
prati	pratinidhipratidaanalakSaNetthambhuutaakhyaanabhaagaviipsaasu	1 -- pratinidhau -- mantrii raaj~naH prati. 2 -- pratidine -- prati tilebhyo maaSaan dehi. 3 -- lakSaNe - vRRikSaM prati vidyotate vidyut. 4 -- itthambhuutaakhyaane --pragalabhaM prati sambhaaSaNiiyam. 5 -- bhaage -- idaM vRRikSaM prati si~ncha..
pashchaat	pratiichiicharamayoH	1 -- pratiichyaam -- pashcaadastaM gato raviH. 2 -- charame -- pashchaadvayasi saMnyaset..
prasiim	prasargasiimaasarvatobhoveSu	1 -- prasarge -- prasiimaadityo.asRRijat. 2 -- siimaayaam -- prasiiM samudraM gachChet. 3 -- sarvatobhaave -- prasiiM vaayurvaati..
puraH	sammukhaarthe	puro gachCha. purataH paTha..
purataH	sammukhaarthe	puro gachCha. purataH paTha..
pretya	bhavaantare	pretyaantare jaayate jantuH..
prasahya	haThaarthe	kathaM prasahya karoSi..
praadus	naamaprakaasha praakaTyeSu	1 -- naamni -- praaduaasiidyudhiSThiraH. 2 -- prakaashe -- praaduraasiittamonudaH. 3 -- praakaTye -- praaduskRRitaa tvayaa vidyaa..
paritas	sarvatobhaave	aayaantu paritaH shriyaH..
paramam	a~Ngiikaare.arthe	paramamuktaM tvayaa.anagha. paramaattoktam..
param	a~Ngiikaare.arthe	paramamuktaM tvayaa.anagha. paramaattoktam..

praak	atiitapuurvadigdeshakaalavaachakaH	1 -- atiite -- praagaasiijjagadutpattiH. 2 --puurvadishi -- praagchChantu gataa vaa. 3 -- deshe \, kaale cha -- praagdeshe \, kaale vaa..
punar	nishchayapashchaadarthayoH	1 -- nishchaye -- kiM punarbraahmaNaaH puNyaaH. 2 -- pashchaadarthe -- punarjanma..
praayas	bahudhaarthe	asminnagare praayo dhanaaDyaaH santi..
prage	prabhaate.arthe	prage sarvairna shayitavyam. praataH snaahi yadiiSTaM syaat..
praatar	prabhaate.arthe	prage sarvairna shayitavyam. praataH snaahi yadiiSTaM syaat..
parut	varttamaanaatpuurve varSe	parujjaato baalaH..
paraari	puurvatare varSe	paraari jaataa kanyeyam..
puurvedyuH	puurvasmindine	puurvedyuragamaM graamam..
paredyavi	pare.ahani	paredyavyaagato vidvaan..
parashvas	tatparaagaami dene	parashva aagamiSyaami..
pratyak	pashcimadigdeshakaalavaachakaH	pratyaggachChantyaagachChanti..
pravaahukam	praabalye	prabaahukaM kurvanti dasyavaH..
praadhvam	bandhanaanukuulaarthayoH	1 -- bandhane -- praadhvaM choro mayaa. 2 -- aanukuulye -- praadhvaM mitro mayaa..
phaT	shaighrye	phaD vada..
phaluu	vikaare.arthe	phaluukRRitya \, phaliikRRitya..
phalii	vikaare.arthe	phaluukRRitya \, phaliikRRitya..
baaT	aanukuulye	baaD{}gachChet..
bahulam	bahudhaarthe	uNaadayo bahulam..
bahir	baahye.arthe	bahiSkaaryo duSTaatmaa..
balavat	atishayaa.arthe	balavannigRRihNaati..
bata	khedaa.anukampaasantoSavismayaa.a.amantraNeSu	1 -- khede -- bata mahatkaSTam. 2 -- anukampaayaam -- bataayamarogaH syaat. 3 -- santoSe -- maatraa putro bataali~NgaitaH. 4 -- vismaye -- kimidaM bata dRRishyate. 5 -- aamantraNe -- ehi bata sukhaM bhu~NRRikSva..
bhooH	sambodhane	bho shiSya \! sadyaH paTha..
bhaajak	vibhaage	bhaajagannaM deyaM bhikSukebhyaH..
bhuuri	bahyarthe	bhuuri vidyaarthenaH paThanti..
bhuuyam	punaH punaradhikaarthayoH	1 -- punaH punararthe -- bhuuyaste.ahaM pravakSyaami. 2 -- adhikaarthe -- bhuuyo dehi satpaatraaya..
bhra.msakalaa	hiMsaarthe	bhraMsakalaa kRRitya..
muhuH	baarambaare.arthe	muhurdraSTavyo vedaH..
ma~N{}kSu	drute.arthe	ma~N{}kSudhaavanti mRRigaaH..
mR^iShaa	vyarthake.arthe	mRRiSaa vadati dhuurtto.ayam. mudhaa muurkhaa bhramantyatra. mithyedaM vachanaM vedavirddham..
mudhaa	vyarthake.arthe	mRRiSaa vadati dhuurtto.ayam. mudhaa muurkhaa bhramantyatra. mithyedaM vachanaM vedavirddham..

mithyaa	vyarthake.arthe	mRRiSaa vadati dhuurtto.ayam. mudhaa muurkhaa bhramantyatra. mithyedaM vachanaM vedavirddham..
manaak	alpe.arthe	mana~N muktaM kathaM tvayaa..
maasma	vaaraNe	maasma kuryaa idaM putra. maa kurvadharme manaH. mo aha dviSe dharmam..
maa	vaaraNe	maasma kuryaa idaM putra. maa kurvadharme manaH. mo aha dviSe dharmam..
mo	vaaraNe	maasma kuryaa idaM putra. maa kurvadharme manaH. mo aha dviSe dharmam..
maakim	niSedhe	maakimasatyaM vadet..
maatraayaam	alpe	rugNena maatraayaaM bhoktavyam..
yathaayatham	yathaavadarthe	yathaayathaM vadatyaaptaH. yathaashvaM dharmaM paalayati..
yathaashvam	yathaavadarthe	yathaayathaM vadatyaaptaH. yathaashvaM dharmaM paalayati..
yat	hetvarthe	yadayaM yaachate tadidaM dadaami. yato.ayaM vidvaaMstato dhaarmikaH..
yataH	hetvarthe	yadayaM yaachate tadidaM dadaami. yato.ayaM vidvaaMstato dhaarmikaH..
yaavat	maanaa.avadhisaakalyaavadhaaraNeSu	1 -- maane -- yaavad{}buddhistaavadadhyeyam. 2 -- avadhau -- yaavad{}brahmcharyaM taavadadhyeyam. 3 -- saakalye -- yaavadvedaartheM taavadadhiitam. 4 -- avadhaaraNe -- yaavadbhoktavyam..
yathaa	saadRRishyaaparabhaavayoH	1 -- saadRRishe -- yathaa \, yatho vaa devadattastathaa viSNumitraH paThati. 2 -- aparabhaave -- yathaa \, yatho vaa dhaavati..
yatho	saadRRishyaaparabhaavayoH	1 -- saadRRishe -- yathaa \, yatho vaa devadattastathaa viSNumitraH paThati. 2 -- aparabhaave -- yathaa \, yatho vaa dhaavati..
yathaartham	satye.arthe	yathaarthe vadati dharmaatmaa..
yathaavat	yogye.arthe	yathaavat karma karoti vidvaan..
yugapat	sahaa.arthe	aagataa yugapatsarve..
rai	niichasambodhane	rai vaa re jana..
re	niichasambodhane	rai vaa re jana..
vishvak	sarvatobhaave	vishvagavasthitaM brahma. vishvato dharmamaacharet..
vishvatas	sarvatobhaave	vishvagavasthitaM brahma. vishvato dharmamaacharet..
vauShaT	vaakyaarthe	baalomaatuvauMSaD{}vaset. indro vaSaD varSati..
vaShaT	vaakyaarthe	baalomaatuvauMSaD{}vaset. indro vaSaD varSati..
vat	somye.arthe	tadvididam. idaM va tat..
va	somye.arthe	tadvididam. idaM va tat..

vi	pRRithagvibhasheSaarthayoH	1 -- pRRithagarthe -- vigataH. 2 -- visheSaarthe -- vishiSTaH..
vaa	upamaanishchayaarthavikalpeSu	1 -- upamaayaam -- siMho vaa kruddho bhavati. 2 -- nishchaye -- satyaM vaaptaiH susevitam. 3 -- vikalpe -- vyaakaraNaM paThasi vaa vedam..
vR^ithaa	vyarthake.arthe	vRRithaa puSTo devadattaH..
vai	paadapuuraNanishchayaarthayoH	1 -- paadapuuraNe -- ahaM tvaaM vachmi vai hitam. 2 -- nishchaye -- satyam vai satataM bruuyaat..
varam	a~Ngiikaare	varaM vipraH suyantritaH..
velaayaam	samaye	velaayaaM bhoktavyam..
vasham	svaadhiinataayaam	shatruun vashannayet..
viklii varShaalii	hiMsaayaam	vik{}liikRRitya. varSaaliikRRitya..
shashvat	punaH sadaarthayoH	vik{}liikRRitya. varSaaliikRRitya..
shu	shiighre	shu paTha..
sham	sukhakalyaaNayoH	1 -- sukhe -- samastu te. 2 -- kalyaaNe -- sha~NkaraH..
shrauShaT	vaakyaarthayoge	jij~naasurviduSuH shrauSaT gachChet..
shamupajoSham	aanande	shamupajoSaM sevantaam..
shvas	anaagate.ahani	shvo gantaasmi tavaantikam..
shakalaa	hiMsaayaam	shakalaakRRitya..
shakR^it	male	shakalaatkRRitaM vatsena..
sam	ekiibhaava.a.anandayoH	1 -- ekiibhaave -- sa~NgataH ghRRitaM taile. 2 -- aanande -- samaagataH satpuruSaan..
svasti	aashiiH kSemapuNyeSu	1 -- aashiiSi -- svasti te bhuuyaat. 2 -- kSeme -- svasti gachCha. 3 -- puNye -- svastimaan sukhamaapnoti..
svit	prashnavitarkayoH	1 -- prashne -- devadatta kiMsvitpaThitmasti \? 2 -- vitarke -- adhikaM paaNDityaM devadatte svidviSNumitre..
sakR^it	sahaikavaarayoH	1 -- saha -- sakRRit gachChantu bhRRityaaH. 2 -- ekavaare -- sakRRidvivaahaM kuryaat..
saakShaat	tulyapratyakSayoH	1 -- tulye -- saakSaatsiMho.ayaM viiraH. 2 -- pratyakSe -- saakSaanmunirmayaa dRRiSTaH..
siim	siimaayaam	visiimataH surucho venabhaavaH..
saami	arddhajugupsayoH	1 -- arddhe -- saami paThitaM vyaakaraNam. 2 -- jugupsaayaam -- saamyadharmaH sevito.anena..
samayaa	antikamadhyayoH	1 -- antike -- samayaa nagaraM nadii. 2 -- madhye -- samayaa shailaM graamaH..
sraak sapadi	drute.arthe	sraak paThati buddhimaan. sapadi dhaavatyashavaH sadyoH. yaahi..
sraak sapadi	drute.arthe	sraak paThati buddhimaan. sapadi dhaavatyashavaH sadyoH. yaahi..
sadyaH	drute.arthe	sraak paThati buddhimaan. sapadi dhaavatyashavaH sadyoH. yaahi..

su	puujane	supuruSaH..
saachi	tiryyagarthe	saachi gamanaM karoti sarpaH..
saakam	sa~Nge.arthe	raaj~naa saakaM gachChantu. shiSyaiH saarddhamaagato.adhyaapakaH. pitraa samaM na vivaditavyam. mayaa satraa ko gachChet. viduSaa saha mantrii sadaa rakSet..
saarddham	sa~Nge.arthe	raaj~naa saakaM gachChantu. shiSyaiH saarddhamaagato.adhyaapakaH. pitraa samaM na vivaditavyam. mayaa satraa ko gachChet. viduSaa saha mantrii sadaa rakSet..
samam	sa~Nge.arthe	raaj~naa saakaM gachChantu. shiSyaiH saarddhamaagato.adhyaapakaH. pitraa samaM na vivaditavyam. mayaa satraa ko gachChet. viduSaa saha mantrii sadaa rakSet..
satraa	sa~Nge.arthe	raaj~naa saakaM gachChantu. shiSyaiH saarddhamaagato.adhyaapakaH. pitraa samaM na vivaditavyam. mayaa satraa ko gachChet. viduSaa saha mantrii sadaa rakSet..
saha	sa~Nge.arthe	raaj~naa saakaM gachChantu. shiSyaiH saarddhamaagato.adhyaapakaH. pitraa samaM na vivaditavyam. mayaa satraa ko gachChet. viduSaa saha mantrii sadaa rakSet..
svaahaa	vaakyaarthayoge	agnaye svaahaa. pitRRibhyaH svadhaa..
svadhaa	vaakyaarthayoge	agnaye svaahaa. pitRRibhyaH svadhaa..
saampratam	yuktavarttamaanaarthayoH	1 -- yukte -- kramasho vachmi saampratam \, samprati vaa. 2 -- varttamaane -- saamprataM gachChaami \, samprati vaa..
samprati	yuktavarttamaanaarthayoH	1 -- yukte -- kramasho vachmi saampratam \, samprati vaa. 2 -- varttamaane -- saamprataM gachChaami \, samprati vaa..
sthaane	yukte.arthe	ayaM tiSThatu raaj~naH sthaane..
samantatas	sarvatobhaave	megho varSati samantataH. sarvato vaati pavanaH..
sarvatas	sarvatobhaave	megho varSati samantataH. sarvato vaati pavanaH..
sa.mvata	varSe	prabhavo naama saMvat..
svayam	aatmaarthe	svayamichChaami paThitum..
sanaa	sarvadaarthe	sanaatanaH. sanutaH puruSaarthe prayateran. sanadvidyaaM sevantaam. sanaad buddhiM varddhayati vidvaan..
sanutar	sarvadaarthe	sanaatanaH. sanutaH puruSaarthe prayateran. sanadvidyaaM sevantaam. sanaad buddhiM varddhayati vidvaan..
sanat	sarvadaarthe	sanaatanaH. sanutaH puruSaarthe prayateran. sanadvidyaaM sevantaam. sanaad buddhiM varddhayati vidvaan..

sanaat	sarvadaarthe	sanaatanaH. sanutaH puruSaarthe prayateran. sanadvidyaaM sevantaam. sanaad buddhiM varddhayati vidvaan..
sma	atiite	bhavati sma vidyaaDhyo devadattaH..
suSThu	prashaMsaayaam	suSThu kaavyaM paThasi tvam..
saayam	saMdhyaasamaye	saayaM saMdhyaamuhaasiiran..
sadaa	sarvasminkaale	dharmaH sadaa naraiH sevyaH. sarvadaa sukhamaaptavyam..
sarvadaa	sarvasminkaale	dharmaH sadaa naraiH sevyaH. sarvadaa sukhamaaptavyam..
sajuuH	sahaa.arthe	sajuuH \, suupadvaa gachChanti bhuutyaaH..
suupat	sahaa.arthe	sajuuH \, suupadvaa gachChanti bhuutyaaH..
sra.nsakalaa	hiMsaayaam	sraMsakalaa kRRitya..
sat	aadare	satkRRitya. satkRRitam. yatsatkaroiti..
sahasaa	atarkitabalaatkaarayoH	1 -- atarkite -- sahasaa karotyayaM sadaa. 2 -- balaatkaare -- sahasaa vidadhiita na kriyaam..
samyak	dRRiDhaprashaMsayoH	1 -- dRRiDhe -- samyagdhaarmikaH. prashaMsaayaam samyagadhyaapakaH..
hanta	harSaviSaadaa.anukampahavaakyaarambheSu	1 -- harSe -- hanta laabho mahaanpraaptaH. 2 -- viSaade -- hanta naSTo bandhurme. 3 -- anukampaayaam -- hanta diino rakSitavyaH. 4 -- vaakyaarambhe - hanta te kathayiSyaami..
ha	avadhaaraNavinigrahaarthapaadapuuraNeSu	1 -- avadhaaraNe -- ayamidaM ha kariSyati. 2 -- chinigrahe -- ayaM hedaM karotu. 3 -- paadapuuraNe -- taM haa.adhyaapayati praaj~naH..
hi	hetvapadeshaa.anupRRiSTaa.asuuyaa.avadhaaraNapaadapuuraNavismayeSu	1 -- hetvapadeshe -- idaM hi kariSyati \! 2 -- asuuyaayaam -- katham hi vyaakariSyati. 3 -- avadhaaraNe -- idaM hi karttavyam. 4 -- paadapuuraNe -- ahaM hi yaasyaami varaM puraM tava. 5 -- vismaye -- balaM hi viirasya samiikSyataaM naraaH..
huum	vitarkaparipraShnayoH	1 -- vitarke -- duHkhamidaaniintanena karmaNaa huuM puraatanena. 2 -- pariprashne -- huuM devadatta tvayaa kiM kimadhiitam \? ..
hiruk	varjane.arthe	hirugdharmeNa kutaH sukham..
he	sambodhane	he vidvannupadisha \! hai adhyaapaka paaThayaH \! ..
hai	sambodhane	he vidvannupadisha \! hai adhyaapaka paaThayaH \! ..
hyas	gatadine	hyaH sakhaayaM samaagachChat..
haahaa	khedahaasyayoH	haahaa putro mRRito me. haahaa tava kaa vaarttaa..
ho	vismaye	ho viireNa bahukRRitam..
	atha kR^idavyayAni	
me	tumarthe Chandasi	vakSe raayaH \(dhanaani voDhum\)..

sen	tumarthe Chandasi	taa vaameSe rathaanaam \(yuvaaM rathaan gamayitu samartho\)..
ase	tumarthe Chandasi	kratve dakSaaya jiivase \(jiivitum\)..
asen	tumarthe Chandasi	kratve dakSaaya jiivase \(jiivitum\)..
kse	tumarthe Chandasi	preSe bhagaaya..
kasen	tumarthe Chandasi	shriyase..
adhyai	tumarthe Chandasi	karmmaNyupaacharadhyai..
adhyain	tumarthe Chandasi	karmmaNyupaacharadhyai..
kadhyai	tumarthe Chandasi	indraagnii aahuvadhyai..
kadhyain	tumarthe Chandasi	indraagnii aahuvadhyai..
shadhyai	tumarthe Chandasi	saha maadayadhyai..
shadhyain	tumarthe Chandasi	saha maadayadhyai..
tavai	tumarthe Chandasi	brahmaNena na m{}lechChitavai naapabhaaSitavai.. ##(or may be -## somamindraaya paatavai\)..
tave~N	tumarthe Chandasi	dashame maasi suutave..
taven	tumarthe Chandasi	svardeveSu gantave..
kai	tumarthe Chandasi	prayai devebhyaH \ (prayaatumityarthaH\)..
iShyai	tumarthe Chandasi	apaamoSadhiinaaM rohiSyai \ (rohaNaaya\)\, avyathiSyai \ (avyathanaaya\)..
ke	tumarthe Chandasi	dRRishe vishvaaya suuryam \ (draSTum\)\, vikhye \(vikhyaatum\)..
tavai	kRRityaarthe Chandasi	paridhaatavai \(paridhaatavyam\)..
ken	kRRityaarthe Chandasi	naavagaahe \(naavagaahitavyam\)..
kenya	kRRityaarthe Chandasi	shushruuSeNyaH \(shushruuSitavyaH\)..
tvan	kRRityaarthe Chandasi	kartvaM haviH \(karttavyam\)..
esh	kRRityaarthe Chandasi	naavachakSe \(naavakhyaatavyam\)..
ktvaa	pratiSedhaartha alaM khaluyoge. samaanakarttRRikayoH puurvakaale vyatiihaare vaa	alaM khalu vaa kRRitvaa. paThitvaa paaThayet. apamitya yaachate..
tosun	iishvara shabde upapade tumarthe bhaavalakSaNe sthaadibhyo vaa Chandasi	iishvaro.abhicaritoH \(abhicaritu samartha ityarthaH\). aasaMsthaatorvedyaaM sodanti. \[aa samaapteH siidantiityarthaH\]..
kusun	iishvara shabde upapade bhaavalakSaNe vartamaanayoH sRRipitRRidostumarthe vaa Chandasi	iishvaro vilikhaH \(vilikhituM samartha ityarthaH\). puraakruurasya visRRipaH \ (visraptumityarthaH\). puraajarttRRibhya aatRRidaH \(aatarditumityarthaH\)..
Namul	shakyupapade vede samaanakarttRRikayoH puurvakaale va sarvatra	agnivaidevaa vibhaajaM naashak{}nuvan \ (vibhaktumityarthaH\). smaaraM smaaraM vedavacho.adhiite \(smRRitvaa smRRitvetyarthaH\)..
kamul	shakyupapade Chandasi	agnimapalupaM naashak{}nuvan \ (apaloptumityarthaH\)..
tumun	kriyaarthaayaaM kriyaayaamupapade	bhoktuM vrajati \(bhojanaayetyarthaH\)..
tasil	pa~nmyantaat	kasmaat kaabhyaaM kebhya iti kutaH. sarvasmaat sarvaabhyaam sarvebhya iti sarvata ityaadi..

tral	saptamyantaat	sarvasminniti sarvatra..
ha	idamaH kimo vaa saptamyantaadvede	asminnanayoreSviti \, iha kuhaabhipitvaM karataH. kutrachidasya saa duure k{}va braauhmaNasya chaavakaaH..
daa	sarvaadibhyaH kaale	sarvasmin kaale \, sarvadaa. kasmin kaale \, kadaa. yasmin kaale \, yadaa. tasminkaale \, tadaa..
rhil	kaale	etasmin kaale \, etarhi. kasminkaale kRRirhi. tasminkaale tarhi. yasminkaale yarhi..
dhunaa	idaM shabdaat kaale	asminkaale \, adhunaa..
daaniim	idaM tachChabdaabhyaaM kaale	asminkaale \, idaaniim. tasmin kaale \, tadaaniim..
thaal	prakaaravachane	sarveNa \, sarvaabhyaaM \, sarveshcha \, prakaaraiH \, sarvathaa. evameva yathaa \, tathaa ityaadi..
thamu	idamaH kimashcha	anena \, aabhyaam \, ebhishcha prakaaraiH \, ittham. kena \, kaabhyaaM \, kaishcha prakaaraiH \, katham..
thaa	prakaaravachane kimo hatau Chandasi cha	sarveNa prakaareNa sarvathaa. \ (kimohetau\) kathaa graamaM na pRRichChasi \? \(kena henunaa na pRRichChasiityarthaH\)..
astati	saptamii pa~nchamii prathamaantaaddigvaarchino digdeshakaaleSu	praachyaaM dishi \, puurvasmin deshe kaale vaa \, puurvasyaa dishaH \, puurvasmaaddeshaatkaalaadvaa \, puurvaadik \, puurvo deshaH \, puurvaH kaala iti purastaat..
atasuch	dakSiNaadibhyo.astaatyarthe	dakSiNato vasati. dakSiNata aagataH. dakSiNato ramaNiiyam. parato vasati. parata aagataH. parato ramaNiiyam. evameva uttarata ityaadi. parastaadvasatiityaadi cha. praagvasati praagaagataH praagramaNiiyamityaadi cha..
aati	uttaraadharadakSiNaadastaatyarthe	uttaraadadharaaddakSiNaachca vasati \, aagato \, ramaNiiyaM \, chetyaadi..
enap	saptamiiprathamaantaaduttaraadibhyo.astaatyarthe.aduure	uttareNaa.adhareNa \, dakSiNena \, vasatiityaadi..
aach	saptamiiprathamaantaaddakSiNa shabdaastaatyarthe	dakSiNaa \, vasati ityaadi..
aahi	astaatyarthe dakSiNaadduure	dakSiNaahi \, vasanti \(duure ityarthaH\)..
asi	puurvaadibhyo.astaatyarthe	puro.adho.avashcha \, vasatiityaadi..
dhaa	vidhaarthe dravyavichaale vaa saMkhyaataH	ekavidha ityekadhaa \, evaM dvidhaa \, bahudhaa \, tridhaa \, chaturdhaa ityaadi..
dhyamu~n	dvitribhyaaM dhaa pratyayaadeshaH	aikadhyam..

dhayu~n	dvitribhyaaM dhaa pratyayaadeshaH	dvaidham \, traidham..
edhaach	dvitribhyaaM dhaa pratyayaadesho vaa	dvedhaa \, tredhaa..
kR^itvasuch	kriyaabhyaavRRittigaNane	pa~nchakRRitvo.adhiito.anuvaakaH. \ (pa~nchavaaraM kRRitvetyarthaH\). evameva SaT{}kRRitva ityaadi..
such	kriyaabhyaavRRittigaNane	dinasya \, dveradhiite \, triradhiite \, chatuaradhiite \(ekasmindine dvivaaraM trivaaraM chaturvaaraM vaa paThatiityarthaH\)..
shas	bahvalpaarthaat kaarakaat	alpasho granthaanadhiitavaan \ (alpaaninyarthaH\). bahusho vittaM gRRihNanti \(bahuvittamitvarthaH\)..
aam	ghapratyayaantaatkimaadibhyodravyaprakarSe	kintaraam. kintamaam. pachatitaraam. jalpatitamaam. uchchaistaraam..
am	uktaarthe Chandasi	prataraM nayaamaH..
tasi	pratiyoge pa~nchamyantaat aadyaadibhyashcha	pradyumnaH kRRiSNaat prati. aaditaH. madhyataH. antataH..
vati	tRRitiiyaaSaSThii saptamyantaattulye	sthaanivat. braahmaNavat. aadyantavat. ityaadi..
naa	pRRithagbhaavavaachibhyaaM vina~n{}bhyaaM svaarthe	vinaa naanaa..
naa~n	pRRithagbhaavavaachibhyaaM vina~n{}bhyaaM svaarthe	vinaa naanaa..
chvi	kubhvastiyoge saMpadyakarttari	bhasmi bhavati. paatrii karoti..
saati	kubhvastiyoge kaartsnye abhividhau tadadhiinavachane cha	bhasmaatkurute braahmaNasaat karoti..
traa	tadadhiinavachane deye.arthe	devatraa vasati. manuSyatraa gachChati. puruSatraa vasati..
Daach	avyaktaanukaraNaad{}vyajavaraarddhaadinitau	paTapaTaa bhavati. paTapaTaa karoti. damadamaa bhavati. damadamaa syaat. ityaadi..
…..	…..	